Ը. ՏԱՐԻ 2296 ԹՌՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 1 ՀՌՈՒ 4384 10 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1891 18 ՍԷՖԷՐ 1309 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه ده غلطه ده نورادونكيان خانده آره ولك
غزته سى اداره سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան կանխիկ արժէքն	150
» » Վեցամսեայ »	75
» » Եռամսեայ »	40
Օտար երկիրներու Տարեկան Ֆրանք	56
» » Վեցամսեայ »	28
Ընտիր թուղթի վրայ տպուածը աւելի. Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախք միօրինակ	Ղրշ. 50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ յայլ գրութիւն ետ չի տրուիր.

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՍԵՊՏ. 10|22 1891

ԼՈՒՐԵՐ ԿՈՎԿԱՍԻԱՅԷՆ

Տփղիսէ հետեւեալ տեղեկութիւնք կը հաղորդուին մեզ.

Ս. Էջմիածնի Ճեմարանի Նախկին տեսուչ Արժ. Նահապետ վարդապետ Նահապետեան Սինոդի որոշմամբ գնացած է ի Կարս օգոստոս 16ին, որ քննէ և իմանայ թէ ի՛նչ առիթէ յառաջ եկեր է Մինաս քահանայի ազատելի դատապարտուիլը. Սինոդը մտադիր է որ եթէ քահանայն քննութեամբ արդարանայ, ինք գրէ և գիմէ ուր որ անկ է և պաշտպանէ քահանային անմեղութիւնը.

* *

Ս. Էջմիածնի Սինոդի անդամ և գանձապետ Տէր. Ներսէս Սրբազան Խուդավերդեանց յուլիս ամսոյ մէջ յատուկ պաշտօնով գնացած է ի Բէյնի, որպէս զի այն գիւղը վերջնականապէս Մայր Աթոռոյ սեփականութիւն հաստատուի. Այդ իրաւունքն ստացած է Էջմիածնայ վանքը Գեղամեանց տան հետ ունեցած մի հին հաշուէն, որ թոյչափ տարիներէ ի վեր դատարանաց և իրաւարարաց առջեւ կ'երկարէր, և որ այս կերպով վերջնապէս կը վճռուի ի նպաստ Էջմիածնի վանքին.

* *

Կը լսենք թէ կաթողիկոսական ընտրութեան հրաւիրագրերը, Կոստանդնուպոլսոյ Պատրիարքութեան 44 վիճակաց թուով, և Կիլիկիոյ, Աղթամարայ և Երուսաղէմի Աթոռոց անուամբ, վաղուց յուղարկուած են Էջմիածնայ Սինոդէն Տփղիսի կառավարչապետութեան, այնպէս որ պէտք էր մինչեւ հիմայ իրենց հասցէներուն հասած լինէին.

* *

Էջմիածնայ ընտրողական ժողովոյն ներքին կանոնադրութեան համաձայն, մի անձն երկու քուէէ աւելի իրաւունք չունի. Ուստի, ամեն մի առաջնորդ կամ այլ ժողովական կարող է իւր քուէէն զատ՝ ուրիշ առաջնորդի մ'ալ քուէն տալ, երբ հաստատուն [illegible]

[illegible] նակցութեան եղանակը. Շատ լաւ տպաւորութիւն կ'ընէ այն տեղեկութիւն թէ գաւառային թեմերէն ուղղակի մասնակցութեան գաղափարն ընդունուած է ի Կ. Պոլիս.

ԷՋՄԻԱԾՆԻ ԳՈՐԾԵՐ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀԱՅԵԱՑՔ ՄԸ

(Պատահական Թղթակցէ մը.)

Տեղապահութեան խնդիրը բաւականին որոշ կերպարանք ստացաւ. Պնդագլուխ յամառներն անգամ համոզուեցան որ ըստ մեր Եկեղեցւոյ վաւերական պատմութեան և Հայրապետանոցի աւանդութեան՝ Տեղապահն յատկապէս գրաւոր կամ բանաւոր կարգվում է Կաթուղիկոսից. Ս. Սինոդի բացումից ցայսօր եղած Տեղակալներից ոմանք ունեցած են Հայրապետական հաւանութիւն և ոմանք՝ ոչ. Վերջիններս համարուած են սոսկ նախագահ Սինոդի վարչական մարմնոյն. Արտաքոյ նոյն հոգեւոր բարձրագոյն ատենի անդամութեան եւս կարող են լինել Տեղակալներ՝ կաթուղիկոսի վերջին կամօք և ընտրութեամբ.

Թէ արդարեւ 1836 թուականից այս կողմն եւս ըստ վաղնջականին եղած են Տեղապահներ կաթուղիկոսական հաճութեամբ՝ բացորոշ յայտնի է Մակար Արքեպիսկոպոսին Գէորգ Կաթուղիկոսից տրուած կոնդակից, և Տեղապահ իսկ անուամբ առ Պետութիւնն հաստատութեան համար առաջարկութիւնից. Այժմս անհերքելի փաստերով եւ գրաւոր ապացոյցներով բարձրանանք աստիճանաբար մինչեւ Պալաժենիայի տրուելու ժամանակն. Ս. Սինոդի 1865 թուականի Սեպտեմբերի 5 ին կազմած օրագրութեան մէջ յետագայ տողերն ենք գտնում. «Որպէս երեւի ի գործոց հանգուցեալ կաթուղիկոսին Մատթէոսի, ի լրումն օրինագրեալ բաղկացութեան Սինոդիս առաջարկեալ է Տէրութեան զերկուս կանդիտատս զարքեպիսկոպոսունս՝ զՄատթէոս, վիճակաւորն Աստրախանի և զԳէորգ, թեմակալն Ատրպատականի, որոց վասն հաստատութեան ի պարապորդ տեղւոջ անդամութիւն կրկնեալ է ոչ ի վաղուց առ պաշտօնակատարն Փոխարքային Կովկասու, բայց տակաւին չէ ստացեալ առ առաջարկութիւն իւր գլուծումն ի Տէրութենէն. Իսկ առ ժամս դատի կարեւոր նշանակութիւն Տեղակալի ատենապետի ըստ կանոնի Տէրութեան, վասն որոյ նշանակել զՅովհաննէս Արքեպիսկոպոսն Այվազեանց՝ զերիցագոյնն յարքեպիսկոպոսաց անդամոց Սինոդին պաշտօնակատար Տեղակալի ատենապետի սորին, մինչ ցկիրգումն ի [illegible]

[illegible] մէջ կային շատ արժանաւոր վարդապետք անդամութեան դատարկ տեղը բռնելու, եթէ վերոյիշեալ երկու Արքեպիսկոպոսաց յատկապէս Տեղապահութեան անուամբ առաջարկած չլինէր Կաթուղիկոսն, եւ որ արդէն երեք Արքեպիսկոպոս անդամներ կային Սինոդումն՝ Այվազեանց, Ցովբեանց և Մկրտիչեանց, բայց ոչ ի հողմն և ոչ ի հուրն Տէր. Իսկ թէ 1865 թուականի Ս. Էջմիածնի հոգեւորականութեան մէջ Մատթէոս և Գէորգ պատուաւորագոյնն էին և պատկառելիք, տարակոյս չկայ. տարակոյս չկայ և այն մասին, որ Կաթուղիկոսն կամեցաւ Տեղակալ Ղուկասի տեղ դնել նորան համապատիւ և համախառ մի անձնաւորութիւն.

* *

Նոյն բարձրագոյն հոգեւոր ատենի 1857 թուականի Մարտի 9ին կազմած օրագրութեան մէջ կարդում ենք յետագայ տողերն, որոնք բանաւոր կերպով հաստատում են Ղուկաս Արքեպիսկոպոսի նոյնպիսի Կաթուղիկոսական հաւանութեամբ տեղապահութիւնն. «Երիցագոյնն յանդամոց Սինոդիս է Արքեպիսկոպոս Ղուկաս Արագածունի, որ ի ժամանակս կենդանութեան վեհափառ Կաթուղիկոսին Հայոց Տ. Ներսէսի արդէն հանգուցելոյ առ բացակայութեամբ նորա առ ժամանակ կատարեալ զպաշտօն Տեղակալի ատենապետի Սինոդիս. Այս խօսքերից յետոյ յանձնվում է նորան նախագահութեան պատիւ. Տարակոյս չկայ որ առանց Ներսէսի նախընթաց հաճութեան Ղուկասն ինքնագլուխ առ կենդանութեամբ նորա Տեղակալ Ատենապետ չէր կարող լինել. Այժմս մի կարեւոր առաջարկութիւն. — Հանգուցեալ Գէորգ Դ. ի և Մակար Ա. ոյ բացակայութեանց ժամանակ նախապատիւ համարուած Մկրտիչ և Երեմիա եպիսկոպոսներն Տեղակալ Ատենապետ կոչուա՞ծ են, ինչպէս նոյն Ղուկասն կոչուած էր և յաւուրս բացակայութեան Մատթէոսի Առաջնոյ ի Տփղիս. Դորանց մասին յետոյ.

Մակար, Գէորգ և Ղուկաս Արքեպիսկոպոսներ կաթողիկոսական յատուկ հաճութեամբ Սինոդի նախանդամութեանն և տեղապահութեան պաշտօնի կոչուած լինելը գրաւոր ստուգութեամբ տեսնելով, կը մնայ Բարսեղ արքեպիսկոպոսի մասին գիտենալ. Եթէ յիշենք յայտնի իրողութիւնն որ Սինոդն բացուեց Յովհաննէս կաթողիկոսի օրով և այդ ժամանակ էջմիածնի Միաբանութեան պատուաւորագոյնն և դասագլուխ էր փոքր Բարսեղ կեսարացին, (մեծ Բարսեղ Աշտարակեցի տեղակալ կոչուածն այդպիսի տապանագրով թաղուած է Ս. Գայիանէի վանքի գաւթում 1812 թուին), և թէ նախապէս անդամք հաստատուեցան և սպա ատենական գործողութիւններն սկսան՝ հաւանականաբար Բարսեղն Յովհաննէսի հաճութեամբ հաստատուած նախանդամ էր և Տեղապահ. Եւ որովհետեւ Սինոդի բացումից ցայսօր ունեցել ենք Բարսեղ, Ղուկաս, Յովհաննէս, Գէորգ, Մակար, Մկրտիչ եւ Երեմիա տեղապահներ, ուստի ամենայն համարձակութեամբ կարող ենք ասել, որ դոցանից երեքն՝ Յովհաննէս, Մկրտիչ և Երեմիա՝ սոսկ նախանդամ են եղած Սինոդի, եւ Պալաժենիայով տեղակալ ատենապետի՝ վարչական գործերում, որոնք նոյն հոգեւոր ատենի շրջանից դուրս չեն, իսկ եկեղեցական նուիրապետութեան կանոնով նոքա՝ ըստ Մակար վարդապետ Բարխուդարեանի անուանագրութեան՝ են ծըռ կեղծ տեղապահ, իբրեւ երբեմնի հեգնական տեսութեան «և Սաւուղ ընդ մարգարէս». և այդ իսկ պատճառաւ Սինոդից դուրս, վարչական գործողութիւններից արտաքոյ որ և իցէ գործ միջամտելն նոցա կողմից առ նուազն յափշտակութիւն է.

* *

Թէ վերոյբերեալներն ուղիղ փաստեր են և անհերքելի ճշմարտութիւններ՝ ամենայն երկիւղածութեամբ Մկրտիչ և Երեմիա Սրբազաններն ինքնին կը խոստովանին. որովհետեւ հանգուցեալ Գէորգ և Մակար կաթողիկոսները Տփղիս գնացած ժամանակ օգոստափառ Կայսեր ներկայանալու, կամ ամեն տարի ամառանոց երթալու միջոցներն, իրենք միայն չեն կառավարել Մայր Աթոռն իբրեւ Տեղակալ, այլ բարեխնամ Հայրապետները բացակայելու օրն Միաբանութիւնը վեհարան կոչելով վանուց կառավարութիւնը բաժանել են երեք եպիսկոպոս անդամոց մէջ. մանաւանդ Մակարի օրերումն, ինքն Երեմիան հաստատել է եկեղեցին՝ որպէս լուսարար և Միաբանութեան պօժական կարգապահութիւնը, Ներսէսը Ճեմարանն և Սարգիսը չտեմարանը, մառանատունն, անտեսատունն և ագարակը՝ դոցա վրայ արդէն կարգուած յատուկ պաշտօնեաներով. Այնքան յայտնի է այս պատմութիւն, որ Միաբանութեան իւրաքանչիւր անդամ լաւապէս յիշում է՝ թէ ի՛նչպէս երջանկայիշատակների վանքից շրջապատից դուրս գնալուց յետոյ, որտեղ էին յայտնում Սրբազաններն, առաւելապէս Ս. Երեմիան, իրենց ընկերական շրջաններում, որ կոնդակ չտուեց իրենց, և թէ օգնականներ ունենալն հակառակ է Պալաժենիայի յատկական ցուցմանց. Իսկ թէ ի՛նչու այդպէս էր լինում, շնորհաշուք Ս. Տեղակալին շատ լաւ յայտնի են պատճառներն.

Այս համառօտ տեղեկութիւններից յետոյ, մենք յատկապէս շնորհակալութիւն ենք յայտնում, ի հարկէ ոչ միահաւասար չափով, Երեմիա Սրբազանին իսկապէս Տեղակալ չընդունողներին և՛ ընդունողներին, որ այսպիսի ծանօթութեան կարօտ կարեւոր խնդիրը լրագրական վիճաբանութեան և ցուցմանց առարկայ դարձրին. Ապագային, յոյս ունինք, իւր պարտուպատշաճ վաստակը կ'ունենայ դորանից.

* *

Այժմ մի կարեւոր, Տեղապահութենից անհամեմատ բարձր, խնդրի վերայ ենք դարձնում մեր բանասէրների ուշադրութիւնն, և խնդրում ենք [illegible] վիճաբանութեան, ամեն մանրամասնութեամբ հայ հասարակութեան ընթերցող դասի առաջն դնել՝ պատմական հաւաստիքներով, կշռադատելու և նորա յաջողակ լուծման համար նախապատրաստուելու — Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Բաժանայապետներն արտօնութիւն ունի՞ն առանց օծութեան, ընտրութենից և արքունի հաստատութեան հրովարտակ ստանալուց յետոյ անմիջապէս Կաթողիկոս անունն կրել, կոնդակներ արձակել, եկեղեցեաց մէջ անունն յիշատակել տալ, առաջներից քօղ կրել տալ իրենց հանդիսաւոր ընդունելութեան ժամանակ, թէ ոչ. Մեր պատասխանն առ այժմս խոշորագիր ՈՉ է. Որովհետեւ դարուս առաջին քառորդից գրեթէ այս կողմն պատահած են յիշատակուած վաղեմի աւանդից զեղծմունքներն, ուստի քննելու է, թէ ի՛նչ պէտք է արած, որ բուն նախնական օրինաւորութեան վերածուի այս խոտորնակ սովորութիւն, եւ Հոգւոյն Աստուծոյ հեղական օծութեան շնորհն լինի կնիք և դրոշմ վաւերականութեան ամենայն ձեւական և մարդկեղէն առաջընթաց գործողութիւններին և արարողութիւններին. Բ.

Տփղիս, 20 օգոստոսի

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԴԷՊՔԵՐ ԵՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Ռուսական նոր փոխառութեան առթիւ Պ. տը Պլովից հետեւեալը կը հեռագրէ առ Թայմզ.

«Ռուսական փոխառութիւնն ի հրապարակ հանել յանձն առնող մեծ դրամատունք, յաջողութիւնն ապահովելու համար, Քրէտի Ֆոնսիէ կալուածական դրամատունէն խնդրած էին որ ի Ֆրանսա իւր ունեցած բազմաթիւ գործակալութիւնք արտօնուին ստորագրութիւններ ընդունելու ռուսական փոխառութեան. Պ. Քրիստոֆլ, Քրէտի Ֆոնսիէի տնօրէնը, պատասխաներ է թէ Քրէտի Ֆոնսիէ ցարդ վար երբեք օտար փոխառութեան մը ստորագրման միջնորդ եղած չէ, և արդի պարագային մէջ ալ, առանց Ֆրանսայի ելմտական նախարարին յատուկ արտօնութեան, չի կրնար այնպիսի բան մ'ընել. Ասոր վրայ յիշեալ դրամատունք կ'առաջարկեն ռուս կառավարութեան որ պէտք եղած արտօնութիւնը խնդրէ և ստանայ ֆրանսական կառավարութենէն. Կը կարծուի թէ ֆրանսական կառավարութիւնը չուտով պիտի տայ խնդրուած արտօնութիւնն, որով ռուսական նոր փոխառութիւնը բացարձակ ֆրանսական համգամանք մը կ'առնու, և օտար երկրաց մէջ շատ մը քննադատութեանց առիթ կրնայ տրուիլ. Արդէն իսկ ռուսական նոր փոխառութիւնն օտար երկրաց մէջ կ'անուանուի «Նիզակակցութեան փոխառութիւն», (զի սովորութիւն է մեծ փոխառութեանց մէկ մէկ յատուկ անուն տալ, պարագայից համեմատ,) և եթէ ֆրանսական կառավարութիւնը պաշտօնական հանգամանք տայ գործին, այդ յորջորջում իրական բան մը կը դառնայ.»

Այս տեղեկութեանց հեռագրուելէն ի վեր, լուր եկաւ թէ նոր փոխառութեան պայմաններուն վրայ կատարեալ համաձայնութիւն գոյացած է Քրէտի Ֆոնսիէին հետ.

* *

Ռուսիոյ ներքին գաւառաց ոմանց մէջ տիրող սովը Ռուսիայէն եկող նամակներ աղեխարշ կը նկարագրեն. Բազանի կուսակալութեան Զիվիլսք գաւառին Մուսիրմա գիւղին քահանայն Տ. Վիլիմոնով հետեւեալը կը գրէ Մոսքուայի լրագրի մը.

«Անձեր կան որք արդէն երկու երեք շաբաթէ հետէ առանց հացի մնացած են, միայն խոտեր և ծառի տերեւներ ուտելով, որպէս զի դէթ չմեռնին. Տան մը մէջ քանի մը տղայք, եօթնէն 15 տարեկան, անօթութեամբ այնքան տկարացած են, այնքան ուռած և նեհարցած որ իրենց ոտքեր ուռած լինելով, չեն կրնար կանգուն կենալ. Այն տան մէջ կար սաւ մը կանաչ փոշի պարունակող, որ ծառերու չոր տերեւները ձեռաց մէջ շփելով կը գոյանար, և որ մէկ ամսէ ի վեր այս ընտանիքին միակ սնունդն եղած էր.»

Բոհեմոյն կը յայտէ թէ վերջին անգամ խոստովանեցուցած և Ս. Հաղորդութեան արժանացուցած է այնպիսի անձեր որք անօթութենէ կը մեռնէին յայտնապէս. Երկու օրուան մէջ այս վիճակին ունեցաց 16 անձերու խոստովանութիւնը լսած և եկեղեցւոյ վերջին օրհնութիւնը առած է անոնց. Անոնցմէ մին, կին մը, անմիջապէս մեռաւ. 145 տունէ բաղկացեալ այն գիւղին մէջ 20 ընտանիք միայն կան որք դեռ կարող են ապրիլ գիւղացւոց սովորական ուտեստով. Բայց գաւառին ուրիշ գիւղերուն մէջ ալ նոյն վիճակն է. Գեղջուկ կղերն եւ անօթի կը տառապի, և մուրացիկներու կարաւաններ կը շրջին գաւառին ամեն կողմը.

* *

Ռուս լրագիրք կը պախարակեն Լօէնկրինի ներկայացման առթիւ ազգամոլ Ֆրանսացւոց ոմանց ծայրայեղ ցոյցերը, և կ'ըսեն թէ Ռուսիա շատ գոհ պիտի մնայ անհնարով որ Ֆրանսայի կառավարութիւնն ազդուապէս կը զսպէ խռովայոյզներն, որք ֆրանքառուս համաձայնութենէն օգուտ քաղելով՝ հակագերման ցոյցեր կ'ընեն և վրէժխնդրական աղաղակներ կը հանեն.

* *

Նովոյէ Վրեմիա կը ծանուցանէ թէ ռուս դրամատէր մը ծրագիր մը պատրաստած է, որով ելմտական նախարարէն արտօնութիւն կը խնդրէ ջրանց մը բանալու Կասպից ծովուն և Ազովտարիա գետին միջեւ, իրագործելով այն վաղեմի գաղափարն որով միշտ կարելի և յոյժ բաղձալի համարուած է Կասպից ծովուն ջուրերը միացնել Նեւա. Ասիոյ մեծագոյն գետին հետ, թրքելով այն անջրդի անապատն ուստից այժմ կ'անցնի Անդրկասպեան երկաթուղին.

«Ռուս դրամատէր» հաղուագիւտ երեւոյթ է, մանաւանդ երբ խնդիր է [illegible] մեծ և վտանգաւոր գործի մը. Բայց և այնպէս, ռուս մամուլը մերթ ընդ մերթ այսօրինակ լուրեր կուտայ, ցուցնելու համար թէ անհատական ձեռներէցութեան ոգին բոլորովին անգոյ չէ Ռուսաց մէջ. Ռուս դրամատէրք Ռուսաստանի մէջ իսկ ապահով գործ միշտ կը գտնեն, քանի որ կառավարութիւնը ծայրայեղ պաշտպանողութեան կը հետեւի.

* *

Պեկլիատէ կը ծանուցանէ թէ ռուս կառավարութիւնն որոշած է թոյլ տալ որ կարգ մը ռուս նաւակք պաշտօն ընդունին Դանուբի շոգենաւուց մէջ, այնպէս որ սոտէն տեղեկանան այն մեծ գետին հանգամանաց և ի հարկին իբրեւ ուղեցոյց պաշտօնավարեն. Կալաչի ռուս ընդհանուր հիւպատոսին հրահանգ տրուեր է այս մասին խօսիլ Դանուբի Եւրոպեան Յանձնաժողովին.

* *

Ալկեմայնէ Ռայխս Քորեսփոնտենց գերմանական թերթին Փեթերպուրկի թղթակիցը կը գրէ թէ Ռուսիոյ մէջ տի-

—)(50)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԵՐԿՈՒ ԱՆՄԵՂՆԵՐ

ԺԻՒԼ ՄԱՌԻ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՄԵԾ ՃԱՄԲԱՅՆԵՐԵՆ

—Այո, բայց ալ կարողութիւն չունիմ, Պարուլ, ըսաւ Շարլօ.

Եւ պարտասած գետին ինկաւ, նոյնիսկ Սէնի սեպեզրին վրայ.

Օրն սկսած էր, և յայտնի էր թէ ցերեկին և ծխնալից պիտի ըլլար, վասնզի երկնից մէջ կուտակուած ամպերը կապարի չարագուշակ գոյն մ'ունէին.

—Հանգչինք, ըսաւ Պարուլ.

Եւ ստակ տալով Բրիքէի,

—Ա՛ռ, Բրիքէ, շրջակայից մէջ անպատճառ գիւղական պանդոկ մը պիտի գտնես. Հաց, պանիր և օղի գնէ.

—Լաւագոյն է պանդոկ երթալ . . . ըսաւ Շարլօ.

Բայց Պարուլ կը վարանէր, յօնքը պըռստելով.

Շարլօ անոր երեսը կը նայէր և յանկարծ սոսկալի կերպիւ տժգունեցաւ.

Գիշերը տարօրինակ բան մը չէր նըշմարած անոր վրայ.

—Պարո՛ւլ, Պարո՛ւլ, ըսաւ աճաբեկ.

—Ի՞նչ է.

Եւ Շարլօ մատովը կը ցուցնէր աւազակին հագուստները.

Շագանակագոյն թաւիշէ թիկնոցին թեւնոցներուն վրայ արիւնը չորցած էր, բայց որոշ կը տեսնուէր.

Պարուլի ձեռուըներուն վրայ ալ արեան նշաններ.

Ուսերուն վրայ ալ արիւն.

Շարլօ, զգետնեալ, կը հարցունէր.

—Ի՞նչ է ատ վրայինդ.

Պարուլ տժգունեցաւ. Այս ամբաստանիչ նշաններով եթէ յանկարծ բռնըւէր, անտարակոյս կասկածներ պիտի ծանրանային իր վրայ. Փախչելու շտապին մէջ՝ բանի մը վրայ մտածած չէր. Այդ պահուն, ոճիրն ճնշուշտ երեւան ելած էր. Դուցէ նոյն իսկ իմաց տրուած էր ոստիկանութեան եւ քննութիւնը կը սկսէր. Սոսկալի վտանգին ի տես սարսռաց.

Բայց շուտով ինքզինքը գտնելով.

—Բիթս արիւնեցաւ, ըսաւ հանդարտօրէն.

Սեպեզրն ի վար սահեցաւ եւ երեսը, ձեռուըներն, ինչպէս նաեւ թիկնոցը լըւաց և բոլոր արեան հետքերն անհետ ըրաւ.

Շարլօ, խռոված, անոր ըրածը կը դիտէր եւ իր գլխուն մէջ երկու գաղափարներ կը մտնէին, կը խառնուէին և անմիջապէս ի մի կը ձուլուէին.

Պարուլի գրպանները լեցնող խարհրդաւոր դրամներ՝ն.

Իր զգեստներուն վրայ գտնուող արիւնը.

Երբ Պարուլ լմնցուց իր սոսկալի գործը.

—Հոս չենք կրնար մնալ, ըսաւ, Սէնի եզերքին վրայ. պանդոկներ կան . . . եւ ինծի այնպէս կուգայ որ ասկէց քիչ հեռի հատ մը կայ՝ ուր անգամ մը եկած եմ տղայութեանս . . . հոն հանգիստ պիտի ըլլանք . . . գայն փնտռենք.

Ճամբայ ինկան, լուռ ու մունջ.

Պարուլ կ'աճապարէր պատսպարան մը գտնելու, որպէսզի վտանգաւոր հանդիպումներէ խոյս տայ.

Եւ Շարլօ, որ անոր ետեւէն կը քալէր, մեքենաբար կը նայէր մարդասպանին ուսերուն, որոց վրայ ցատքած էր խեղճ պարտիզպանին արիւնն՝ ուղեղին խառնըուած.

Պարուլ կանգ առաւ, ջուրին եզրը փռեռկեալ եւ զաղիր տնակ մը ցուցնելով, որուն ետեւ պուրակներ կային.

—Այս է, ըսաւ, հիմա կը յիշեմ.

Ցածօտ աչքով, գորշահեր, ուռած դէմքով ծերունի մը դրան սեմը կ'աւլէր.

Պարուլ յանդգնաբար մօտեցաւ.

—Նախաճաշել կուզենք, ըսաւ. Եւ սենեակ մը պիտի առնենք. Հեռուէն կուգանք. Գործ կը փնտռենք. Հանգչելու պէտք ունինք.

Մարդն իր աւելին կրթնելով՝ անոնց երեսը նայեցաւ.

—Վճարելու ստակ ունի՞ք.

Բրիքէ պիտի ըսէր որ հարուստ էին, բայց Պարուլ աճապարելով.

—Քանի մը սու մնաց քովերնիս, որ կարծեմ կը բաւէ.

—Ներս մտէք. Ջուազեղ մը պիտի եփեմ ձեզի.

Առաւօտեան ժամն ութն էր.

Խցիկին մէջ վառարան մը կը վառէր, հոծ ջերմութեամբ լեցուած.

Դուրսը, ծխուն սկսաւ տեղալ հանդարտօրէն.

—Մինչեւ վաղը հոս պիտի մնանք, ըսաւ Պարուլ պանդոկապետին . . . վաղը պիտի մեկնինք.

—Ձեր ուզածին պէս ըրէք, մարդուկս. Մինակ, կանխիկ պիտի վճարէք.

—Անմիջապէս, եթէ կուզէք.

Եւ ստակը վճարեց.

Բրիքէ և Շարլօ, ճաշելէ ետք, ամբողջ օրը քնանալով անցուցին.

Իսկ Պուրուլ ջանաց քնանալ, բայց ի զուր. տենդոտ, անհանգիստ էր, տեղ մը չէր կրնար նստիլ. այն ատեն սենեակն օդ բերել տալով՝ անցաւ շիշին ու գաւաթին առջեւ.

Իսկոյն սաստիկ գինովցաւ.

Ժամն հինգին մօտ Շարլօ արթնցաւ. Այնքան լաւ քնացեր էր որ ինքզինքը թարմ և թեթեւաշարժ կը զգար.

Անշշուկ վար իջաւ՝ չարթնցնելու համար Բրիքէն. Գալով Պարուլի, եթէ ականջին տակ սաստկահնչիւն թմբուկներ իսկ զարնուէին, բնաւ չի պիտի արթննար քունէն.

Բարեկէ լամբարով մը լուսաւորեալ խոհանոցին մէջ ծերունի պանդոկապետը իրիկուան ճաշը կը պատրաստէր. Իր կերակուրն ինք կ'եփէր.

—Ի՞նչ կուզէք ուտել, հարցուց տղուն.

—Ինչ որ կուզէք . . . մենք դժուարահաճ չենք.

Պանդոկապետին հետաքրքրութիւնը շարժած կերեւէր.

—Ըսել է հեռուէ՞ն կուգաք.

—Այո, ըսաւ Շարլօ տարտամ կերպիւ. Եղանակը սաստիկ է. Ոչ մէկ տեղէ գործ չուզուիր.

—Եւ հաւանականաբար Փարիզ կ'երթաք, այնպէս չէ՞.

—Ոչ. Ի՞նչ պիտի ընէինք Փարիզի մէջ. Մինչ կը յուսանք թէ մեր ճամբուն վրայ գործ պիտի տան մեզի, գործարանի մը, արհեստանոցի մը մէջ.

—Ձեր արհեստն ի՞նչ է.

—Հիւսուածագործարանի մը մէջ աշկերտ եղած եմ.

Ծերունին լռեց.

Սեղանին վրայ լրագիր մը թողուած էր, Բըթի Ժուռնալ. Շարլօ առաւ զայն միտքը ցրուելու համար և աչքէ անցուց, տողերը տաքցունելով վառարանէն որ կը ճարճատէր. Մեծ հեշտութիւն մը կ'զգար. Պիտի ընթերցէր. Հանգչած էր. Տաք էր. Դուրսը չարունակ կը ձիւնէր. Որչափ ալ դանդաղ կը տեղար, վերջապէս գետինը ծածկած էր. Դաշտօրէք համակ ապիտակ էին. Լուսինը կը լուսաւորէր գոյն կապտորակ լուսով մը.

—Այդ լրագիրը նոր եկաւ, ըսաւ պանդոկապետը. Կ'երեւի թէ նախընթաց գիշեր Նանթի շրջակայներն ոճիր մը գործուեր է . . .

—Ա՛հ, ըրաւ Շարլօ, անտարբեր.

Ջանազան լուրերը կարդաց.

Ծերունին գինք կը դիտէր աչքին ծայրովը. Բըթի Ժուռնալ կը պատմէր ինչ որ մեր ընթերցողները գիտեն. Պարտիզպանին կինն, իր ամուսնոյն չվերադառնալը տեսնելով, փութանակի տուն վազած էր դրացիներու հետ. Խեղճ մարդը սպանուած գտնուած էր գետնին վրայ. Իսկ և իսկ իմաց տրուած էր ոստիկանութեան, որ ամեն կողմ գործակալներ հանած էր. Կինն յայտարարած էր թէ խորտակուած գզրոցին դարակներէն միայն մէջ գտած չէր մանրուկ դրամ ըլլալով երեք հարիւր յիսուն Ֆրանքի և մէկ քանի ոսկւոյ գումար մը որ իրենց մեկնումէն առաջ կը գտնուէր հոն. Այս գումար գողցուած էր. Յետոյ, լրագիրը բազմաթիւ մանրամասնութիւններ կուտար ոճրին վրայ. Պարտիզպանին արիւնն և ուղեղը կարասեաց վրայ ցատկած էին. «Անտարակոյս, կըսէր լրագիրը, մարդասպանին հագուստներն ալ արատուած են.»

Շարլօ՝ դողդոջուն ձեռքով ծալլեց լրագիրը.

Սրբեց ճակատն ուսկից քրտանց կաթիլներ կը ծորէին և պահ մը իր աչքերը մթագնեցան.

Ինք՝ ա՛լ կասկած չունէր. Պարտիզպանին սպանող մարդը՝ Պարուլն էր.

(Շարունակելի)

րող Թշուառութեան վրայ օտար լրագրաց սրտաշարժ հրատարակութիւնք չափազանցութիւն են։ Անհիմն է այն լուր թէ Ռուսիոյ ելմտական նախարարն աւելի քան 100 միլիոն րուպլ ծախք կը գուշակէ առաջիկայ ցանքին պէտք եղած սերմանելեաց համար։ Ռուս կառավարութիւնն համոզուած է իւր կատարած քննութեամբ թէ 50 միլիոն րուպլ պիտի բաւէ առ այս։

ՎԻԼՀԷԼՄ Բ. ԿԱՅՍՐ ԵՒ «ՔՈՐՍԻՔԱՑԻ ԱՇԽԱՐՀԱԿԱԼԸ»

Վիլհէլմ կայսեր վերջին բաժակաճառն Լերֆուրդ բաւական գրգռած է փարիզեան մամուլն։ Ըստ առաջին տեղեկութեանց, երիտասարդ կայսրն այն ճառով երբ թէ Մեծին Նափոլէոնի վրայ խօսեր է՝ «Քորսիքացի երեկեանն» (Parvenu Corse) յորջորջելով զնա, և ըստ այլոց «Քորսիքացի աշխարհակալը» կամ պարզապէս «Քորսիքացին» անուաներ է։ Պերլինի պաշտօնաթերթն հարկադրեցաւ հրատարակել պաշտօնական պատճէնն, հետեւեալ կերպիւ.

«Գոհութեամբ կ'արտայայտեմ ջերմագին գոհունակութիւնս Դ. զօրաբանակին, այսքան յաջող զօրանդէք մը եղեր։ Կը բերկրիմ այնու մանաւանդ զի Թուրինկիոյ, Հին Մարշի և Սաքսոնիոյ պատերազմասէր զաւակունք մասնակցած են այս անգքին Լերֆուրդ, ուր տեղի ունեցաւ մեր պատմութեան մեծագոյն դէպքերէն մին։

«Այս տեղն էր որ քորսիքացի աշխարհակալը խորապէս նուաստացուց գերման իշխանները, և գձուձ կերպիւ Թշնամանեց մեր ընկճեալ հայրենիքն։ Այլ հոս է նաեւ որ իմ մեծ պապուս սրտին մէջ ծնաւ վրիժառութեան զգացումն, և այս տեղն էր դարձեալ որ Քորսիքացին չախչախեցաւ։

«Ութ տարի յառաջ, Վեհ. կայսրն՝ իմ պապս, հոս եկաւ, և պատերազմի քաջավարժ իւր սուր աչքով գոհութեամբ տեսաւ Մարեշալ կոմս Պլիւմենթալի հրամանաց ներքեւ գտնուող զօրաբանակն։

«Ես եւս այժմ կը տեսնեմ որ այս զօրաբանակ պահած է իւր այն ժամանակի կարեւոր հրաշանգութեան չափն, և կը յուսամ որ պատերազմի որպէս և խաղաղութեան ժամանակ, պիտի կարենայ պահպանել իւր համբաւ, մեծ գոհունակութիւն պատճառելով ինձ։»

ԵՐՐԵԱԿ ՆԻԶԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Պ. տը Պլովից Փարիզէ հետեւեալը կը հեռագրէ առ Թայմզ, 17 սեպտ.

«Երեկի Թուականաւ հետեւեալ ծանօթութիւնը հաղորդուած է ինձ արժանահաւատ աղբիւրէ։

«Երրեակ Նիզակակցութեան նորոգման պաշտօնական բնագիրը վերապահած էր ճշդումն այն խնդրոց որոց համար պատերազմ կրնայ հրատարակուիլ նիզակակից Տէրութեանց կողմէ դաշնակցաբար։

«Այս մասին քանիցս խորհրդակցութիւններ կատարուեցան եւքն, Հունգարիոյ վերջին ռազմափորձերէն եւքն է որ այն կէտ ճշդուեցաւ վերջնապէս ի մէջ երկուց կայսերաց Աւստրիոյ և Գերմանիոյ, Ֆրանց Եոզէֆ կայսր առաջարկած է երեք պատերազմի պատճառ նկատել սա երեք դէպքերն միայն.

Ա. Եթէ Ֆրանսա յարձակի Իտալիոյ վրայ։

Բ. Եթէ Ֆրանսա յարձակի Գերմանիոյ վրայ։

Գ. Եթէ Ռուսիա յարձակի Աւստրիոյ վրայ։

«Պատերազմի չարժառիթներուն այս եղանակաւ սահմանափակումը կը վերագրուի մանաւ աշխարհավարաց ազդեցութեան, որք այս կէտիս վրայ պնդեցին, երաշխաւորութիւն մը աւելցնելու համար գերման կայսեր խաղաղասէր հաւատեաց վրայ։»

Այսինքն՝ յիշեալ երեք դէպքերէն դուրս Երրեակ Նիզակակցութիւնը գոյութիւն պիտի չունենայ։

ԼՕԷՆԿՐԻՆԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆ Ի ՓԱՐԻԶ

«Սեպտ. 4/16 րդ օրն այնքան յուզեալ օր մ'եղաւ Փարիզի մէջ որ նմանը քանի տարիէ հետէ չէր տեսած», կը հեռագրէ Պ. տը Պլովիցի նման փորձառու Թղթակից մը, նկարագրելով այն օրն որոյ գիշերը ներկայացուեցաւ Վանկեր գերմանացի ականաւոր երաժշտին հրաշակերտներէն մին, Լօէնկրին։

Պուլանժէականք, ընկերվարականք, անիշխանականք և ամեն տեսակ ծայրայեղք խումբ խումբ կը շրջէին փողոցներուն մէջ, ժողովուրդն յուզելու և գերմանական Թատերանուագին ներկայացումն արգիլելու համար յանուն ֆրանսական հայրենասիրութեան։ Հեղնական յայտագրեր կը փակցնէին պատերուն վրայ. «Օէէրայէ Բոտրոն Պերլէնէ. — Լօէնկրէն Վակնէրէ. — Ընտ բարձր հովանաւորութեամբ Պէզման կայսեր, Պրուսիոյ Բօտրոյին». Փարիզցիներուն կ'ազդարարուէր խոշոր տառերով թէ Վիլհէլմի և Բոնմերի համախոհութեամբ, ֆրանսական արիւն պիտի թափուի, եթէ Վակների գործն այն գիշեր ներկայացուի։ Չէ՞ մի որ օր առաջ Վիլհէլմ կայսր Լերֆուրդ հակաֆրանսական յայտարարութիւններ ըրած էր։ Կը չափազանցէին անոնց նշանակութիւնը։

Փարիզի ոստիկանութեան վերատեսուչն իւր բոլոր ույժերն և պահեստի զէն կոչած, շարած էր Օբերայի չուրջ և գլխաւոր փողոցներուն բերանը։ Շատեր սկսան վախնալ։ Կը տեսնուէին մարդիկ որ իրենց կեանքն կ'ապահովագրէին յօգուտ իրենց ընտանեաց՝ միայն նոյն երեկոյեան համար, զի իրենց պաշտօնին բերմամբ հարկադրեալ էին ամբոխին խառնուիլ։

Կէս գիշերէն 5 ժամ յառաջ Օբերայի շրջակայք և հրապարակն միահաղոյն լուսաւորեցան, և Օբերան ամբողջ պաշարուեցաւ պահակներով, որք հեռէն կը բռնէին ամբոխն, որոյ մէջ ամենայն ազատութեամբ լրագրավաճառք բարձրաձայն կը ներբողէին այն լրագիրներն որք Վակնէրեան ներկայացման դէմ յօդուածներ հրատարակած էին նոյն աւուր Թուով։

Այս պահուս հանդիսականք կ'րսկսին համնիլ։ Ամբոխը կը սուլէ կառքով եկողները, մանաւանդ չքեղ հագուած տիկիններ պարունակող կառքերն։ Ամեն տեսակ աղաղակներ կը լսուին. «Մարսէյյէզ», «Կեցցէ՛ Ռուսիա», «Անկցի՛ Բրուսիա», Անկցի՛ Վակնէ՛ր»։ Մերթ ընդ մերթ ամբոխը կ'ուզէ խզել պահակաց գիծը, բայց կ'արգիլուի, և բազմաթիւ ձերբակալութիւնք կը կատարուին գրգռիչներուն մէջէն։ Հանդիսականք այս կերպիւ ապահով ներս կը մտնեն։ Օբերան 2,000 հանդիսական միայն կրնայ պարունակել, և 24,000 տոմսակ խնդրուած էր միայն առաջին ներկայացման համար։

Առաջնորդութեամբ Պ. Լամուռէօի, նուագածուք Լօէնկրինի նախարանն սկսան ածել, որ պատկառանօք ընդունուեցաւ։ Շշուկ մը չէր լսուեր այն մեծ և ընտիր բազմութեան մէջ։ Ամեն որ գողի մէջ էր։ Պիտի յաջողէ՞ր։ Խուովայոյզ աղմուկ մը պիտի գա՞ր խանգարել ամենայն ինչ։ Վարագոյրը վերցաւ, ակնախտիղ տեսարան մը պարզելով։ Դերասանք, դերասանուհիք, երգիչք և նուագածուք ոգեւորեալ ծափահարութեամբք, որք հետզհետէ տաքցան և զօրացան, մինչեւ որ Վակնէրի գործն, որ 44 տարի յառաջ յօրին ուած, դեռ առաջին անգամ կը ներկայացուէր Փարիզի Օբերային մէջ, արժանաւոր յաջողութիւն մը գտաւ։ Ցայտնի էր թէ Փարիզեան պատուաւոր ժողովուրդը Շովէններուն և ծայրայեղներուն հետ չէր։ Բայց ներքին գործոց նախարարն եւ ոստիկանութեան վերատեսուչը մեծ շունչ մը քաշեցին երբ այն գրգռեալ ելեկտրացեալ մթնոլորտին մէջ այս արկածալից ներկայացում անվտանգ վերջացաւ։ Նոր յաջողութիւն մ'է սա ի պատիւ հանրապետական վարչութեան։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Կրօնական ժողովն որ Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ հրաւիրեալ էր իր առաջին նիստն ընել երէկ ի Պատրիարքարան, չկրցաւ գումարիլ Ցակոբ փաշայի յուղարկաւորութեան պատճառաւ, որուն ներկայ էին իր բոլոր անդամք։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Փոխանորդարանէ Ազգ. Պատրիարքարանի

Ինչպէս ծանուցուած էր արդէն Պատրիարքութեան Հայոց Դպրեվանուց Պատ. Խնամակալութեան կողմէ, յառաջիկայ խաչվերացի տօնին առթիւ ՚ի գործ դրուած են ամենայն նախապատրաստութիւնք և կանխահոգ զգուշութիւնք, որպէսզի Արմաշու Չարխափան Ս. Աստուածածնի վանքն յուխտ եւ երկրպագութիւնն դիմող բարեպաշտ ազգայինք կարենան երթեւեկել անդորրութեամբ և վանուց մէջ հանգիստ օթեւան գտնել։

Բաց աստի, Հայտար Փաշայի երկաթուղեաց Տնօրէնութեան հետ բանակցութեամբ կատարուած են նաեւ հարկ եղած կարգադրութիւնք՝ որովք ցամաքի ճամբով երթալ փափաքող ուխտաւորք պիտի վայելեն ուղեւորութեան մասին պէտք եղած բոլոր դիւրութիւններն, հետեւաբար բարեպաշտ ազգայինք կրնան ամենայն անդորրութեամբ և հանգստութեամբ կատարել իրենց ուխտն ըստ ջերմեռանդն ըղձից իւրեանց։

7 Սեպ 1891 (Կնք.) 1—3
Պատրիարքարան
Հայոց Կ. Պոլիս

ՎԿԱՅԱԳԻՐ

Ուսումնական Խորհրդոյ
Ազգ. Կեդրոնական Վարժարան

Ուսումնական Խորհուրդս քննելով «Տարրական Բեւեկանութեան տարր Հայ լեզուի» անուն դասագիրքն, զոր պատրաստած է ազգային ուսուցիչներէն Սմբատ էֆէնտի Դաւթեան, կ'արտօնէ անոր գործածութիւնն ազգային նախակրթարանաց մէջ։

Ի Դիմաց Ուսումնական
Խորհրդոյ

Վ. Ատենադպիր — Ատենապետ
Պ. Գ. ՔԵՐԵՍՏԷՃԵԱՆ — Ռ. Ց. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ
4 Սեպտ. 1891 (Կնք.)

ՅԱԿՈԲ ՓԱՇԱ

ԿԱՑՍ. ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Օգոստափառ Սուլթանն, որ, ինչպէս երէկ ծանուցինք, խորապէս զգածուած էր ի լուր Ցակոբ փաշայի մահուան, բարեհաճած էր հրամայել որ հանգուցեալ նախարարին յուղարկաւորութիւնը կատարուի Վէզիրի մը աստիճանին արժանավայել շքով եւ յուղարկաւորութեան ծախքն հոգացուի կայսերական մասնաւոր Արկղէն։

Ցակոբ փաշայի եղբայրը՝ Նշան էֆէնտի Գազազեան՝ չաբաթ գիշեր եբախտագիտական ուղերձ մը պատրաստելով, մատուցած էր ի կայս պալատ, Գազազեան ընտանեաց խորին շնորհակալութիւնը մատուցանելով յոտս կայս. Գահոյից, այն բարձր հոգածութեան համար զոր Ն. Վեհափառութիւն հաճած էր ցոյց տալ Ցակոբ փաշայի արկածն իմանալու պահուն՝ հրամայելով որ բժշկական ամեն խնամք փութացուին, և յետ մահուն եւս, ցաւակցութիւն յայտնել տալու բարեհաճութիւնն ունենալով։

ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՎՍԵՄ. ՅԱԿՈԲ ՓԱՇԱՅԻ

ՄԵՌԵԼԱԿԱՆ ԿԱՐԳԸ

Պետական բարձրաստիճան պաշտօնատարի մը և ականաւոր ազգայնոյ մը արժանի՝ մեծավայելուչ հանդիսիւ տեղի ունեցաւ երէկ Ցակոբ փաշայի յուղարկաւորութիւնն ու Թաղումը։ Պաշտօնական պատիւներէն զատ, որք ընծայուեցան հանգուցեալ նախարարին, ստուարաթիւ ժողովուրդ, մայրաքաղաքիս ամեն Թաղերէն, փութացած էր մասնակցիլ յուղարկաւորութեան, այնպէս որ որոշեալ ժամէն շատ առաջ, Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ շրջակայ փողոցները՝ բազմութեամբ խռնեալ, անանցանելի դարձած էին։ Թաղապետական ու ոստիկանական պաշտօնեայք մեծ դժուարութեամբ կը յաջողէին անցք մը բանալ բարձրաստիճան անձանց որք կը հասնէին հետզհետէ։ Բերայի Թաղական Խորհրդոյ անդամք, ի գլուխ ունենալով իրենց ատենապետը՝ Վսեմ. Նուբեան էֆէնտին եւ աջակցութեամբ քահանայից դասուն, եկեղեցւոյ մէջ կը հսկէին բարեկարգութեան և կ'ընդունէին հայ և օտարազգի երեւելիները։

Եկեղեցին զարդարուած էր պատշաճապէս ու աւագ խորանին մէջտեղը, բարձրաւանդակի մը վրայ դրուած էր արծաթազօծ դագաղը, ծաղկեայ պսակներով ու խաչերով ծածկուած և ջահերով շրջապատեալ։ Կայսերական խատեմներէն վեց անձինք, համազգեստիք, եկան կանգնեցան դագաղին առջեւ, Թաւշապատ բարձիկներու վրայ կրելով հանգուցելոյն պատուանշաններն՝ ականակուռ Օսմանիէ, ականակուռ Մէճիտիէ, Իմթիյազի ոսկի և արծաթ շքադրամները, Կրետական ոսկի շքադրամ, եւն, ինչպէս նաեւ օտար վեհապետաց կողմէ շնորհեալ պատուանշաններ, որոց ամբողջին Թիւը կը հասնէր քսանեւհինգի։

Ժամ ութին սկսան մեռելական արարողութիւնք, ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Տ. Խորէն Ս. Պատրիարք Հօր՝ զոր շրջապատած էին՝ Գեր. Խորէն Նար-Պէյ, Գեր. Սիմէոն Սէֆէրեան և Գեր. Գրիգորիս Ցովհաննիսեան արքեպիսկոպոսունք, Գեր. Մատթէոս Իզմիրլեան, Գեր. Գրիգորիս Ալէաթճեան, Գեր. Վահրամ Մանկունի և Գեր. Գաբրիէլ Սրուանձտեանց եպիսկոպոսունք, բազում վարդապետք և աւելի քան քառասուն քահանայք։ Եկեղեցական դասէն ոգակիր էին Պատրիարքական Գեր. Փոխանորդ Հայրն, Արժ. Տ. Մկրեան Հայրը, Բերայի աւագերէց Տ. Գրիգոր Ա. քահանայ Աճէմեան և հանգուցելոյն տանուտէր Տ. Գէորգ քահանայ։

* *

ԴԱՄԲԱՆԱԿԱՆ

Մեռելական կարգը պատկառելի արարողութեամբ կատարուելէ յետոյ, Ս. Պատրիարք Հայրն հակիրճ՝ այլ սրտառուչ դամբանական մը խօսեցաւ հետեւեալ իմաստով.

Ցուղարկաւորութեան տխուր հանդէսներուն մէջ, սովորութիւն դարձած է որ քարոզիչ եկեղեցականը հանգուցելոյն կենսագրութիւնն ընելով ու մխիթարական խօսքեր արտասանելով, կը սփոփէ յուղարկաւորաց սիրտը։ Բայց այդ պարագային մէջ չի գտնուիր այժմ ձեր Պատրիարքը։ Երբ ազգին պարծանք եղող բարձրաստիճան անձնաւորութիւն մը այսպէս յեղակարծ մահուան գիրկը նետուած կը տեսնեմ, ինձ պարտ է մխիթարանք սպասել ի ձէնջ։ Ողբացեալ Ցակոբ փաշայի տաղանդն ու արժանիքը հռչակուելու պէտք չունին, զի ծանօթ են համայնից, Օգոստափառ կայսեր մօտ իւր ցոյց տուած հաւատարմութիւնն ու գործունէութիւնն իւր արժանեաց մեծագոյն գրաւականն են։ Կայսերական բարձր գնահատումն ու անգին շնորհները, որով Ն. Վեհափառութիւն վարձատրեց իւր հաւատարիմ պաշտօնատարը՝ հանգուցեալ փաշային փառաց Թանկագին պսակը կը կազմեն։ Ցակոբ փաշայի մահը օսմ. պետութեան համար մեծ կորուստ մըն է։

Մարդ մը, որ իր համեստ կացութենէն հետզհետէ բարձրանալով՝ ընկերական աստիճանին վերին սանդուխները կը հասնի և այսպիսի երեւելի դիրք մը կը գրաւէ պետութեան մէջ, այդու իսկ ցոյց կուտայ թէ ի՛նչ հաստատ կամաց և անյողդողդ գործունէութեան տէր էր։

Բայց, սիրելիք, վերը Աստուած ունինք, որ մխիթարիչն է ամենեցուն. աղօթենք որ այսպիսի նշանաւոր անձնաւորութիւններ յարուցանէ ազգին մէջ, աղօթենք որ երկար կեանք և բարեբաստիկ օրեր շնորհէ մեր իմաստուն Կայսեր՝ որ գիտէ գնահատել արժանաւորն ու կարողը։ Մեր ողբացեալ զաւակն երկինքն է այս պահուս, իր երկրաւոր Թագաւորին քով ծառայելէ յետոյ կոչուեցաւ ծառայել յետ այսորիկ երկնաւոր Թագաւորին քով։ Տէր Աստուած լուսաւորեսցէ զհոգի հանգուցելոյն։

Ս. Պատրիարք Հայրն յայտնապէս խռովեալ էր դամբանականն արտասանած պահուն, և քանիցս արտասուք և հեծեծանք ընդհատեցին իր խօսքը։

Ն. Ամենապատուութիւն դամբանականն աւարտեց՝ Վեհ. Սուլթան Համիտ Բ. կայսեր արեւշատութեան համար բարեմաղթութիւններ ընելով ու բոլոր «ամէն»ներով ձայնակցեցան բոլոր ներկայք։

* *

ԹԱՓՕՐԸ

Ս. Պատրիարք Հայրը վերջին Հոգւոցն արտասանելով, փակեց արարողութիւնն, յետ որոյ դագաղն հանդիսիւ դուրս հանուելով, փառաւոր Թափօր մը կազմուեցաւ։ Դագաղին ծոպերը բռնած էին Վսեմ. Աբրահամ փաշա, Սարգիս էֆ. Համամճեան, Պերթրամ էֆէնտի, Պ. Լէօն Լըմուան (անօրէն Քրէտի Լիոնէի), Պ. Մավրոկորտաթօ և Սելիմ էֆէնտի Մէլհամէ։ Իսկ վեց պատուաւոր անձինք, հայ և օտարազգի, ջահեր բռնած էին՝ սեւ չղարշներով պատուած։ Ս. Պատրիարք Հայրը մինչեւ եկեղեցւոյ դուռը դագաղին հետեւելէ յետոյ, բաժնուեցաւ Թափօրէն և Նար-Պէյ Սրբազան նախագահեց Թափօրին։

Եկեղեցւոյ դուռնէն, դագաղը դրուեցաւ մեռելակիր քառաձի կառքի մը մէջ որ սկսաւ յառաջանալ յամրընթաց դէպ ի Թագսիմ։ Բերայի չխտակ ճամբան հաղուադէպ պարագայից մէջ պաշարուած էր այնքան բազմութեամբ՝ որքան երեկի յուղարկաւորութեան պահուն։ Բոլոր կողմնակի փողոցներուն բերանը գոցուած էին երկսեռ բազմութեամբ, և վաճառատուները, սրճարանները, տանց պատուհաններն ու պատշգամները ծածկուած էին մարդկային գլուխներով։

Թափօրին առջեւէն կերթային Բ. Դրան, Խաղինէի Խասայի ու Մալլէի քավասներ, ոստիկանք, ոստիկան-զինուորք և բարապանք։ Ասոնց կը հետեւէին կայս. խատեմներէն քսան հոգի։ Դպրոցական սանուցք, ինչպէս Խասգիւղի Գալֆայեան Որբանոցի սանուհիք, առաջնորդութեամբ իրենց մօր՝ Երանուհի մայրապետին, կը կրէին պսակները։ Ապա կուգային դպիրք և եկեղեցականաց ստուար դասը։ Մեռելակիր կառքին առջեւէն վերոյիշեալ խատեմներու վեցը՝ բարձեալ կը տանէին հանգուցելոյն պատուանշանները, Թաւշեայ վեց բարձիկներու վրայ զետեղուած, ժապաւէններով շրջապատեալ։

Դագաղին կը հետեւէին սգակիր Ցակոբ փաշայի վշտահար եղբայրը՝ Նշան էֆէնտի Գազազեան, քեռայրը՝ Կարապետ էֆէնտի Տէրոնեան, Կարապետ էֆէնտի Սըվաճեան և այլ մերձաւորք ու մտերիմք։ Պետական բարձրաստիճան անձանց, դեսպանական մարմնոյ ներկայացուցչաց, սեղանաւորաց, վաճառականաց, բժշկաց և այլ ամեն դասակարգի անձանց հոծ բազմութիւն մը կը կազմէր յուղարկաւորաց դասն, որուն կը հետեւէր յոգնախուռն ժողովուրդ։ Ազգային Պատրիարքարանի դիւանապետք եւ գրեթէ ամբողջ պաշտօնէութիւնը ներկայ էր նոյնպէս։

* *

ՊՍԱԿՆԵՐ

Պսակները նուիրուած էին հետեւեալներուն կողմէ.

Գազազեան Ընտանիք՝ մէկ ծաղկեայ խաչ և մէկ պսակ.

Կարապետ էֆ. Սըվաճեան և եղբայրը՝ Յաչիկ էֆէնտի.

Թաղական Խորհուրդ Բերայի.

Գալֆայեան Որբանոց Խասգիւղի.

Օսմ. կայս. Պանքա.

Անատոլուի երկաթուղեաց Ընկերութիւն

Տիկին Անանոֆ, Տիկին Պալթազի, Հօպէ փաշա և Տիկին Հօպէ փաշա, Պետրոս էֆէնտի Գույումճեան, Յովսէփ էֆէնտի Ազարեան և Տիկին Ազարեան, Նուբեան էֆ., Ցովհաննէս էֆ. Ալլահվէրտի, Սարգիս էֆ. Համամճեան, Տ. և Տիկին Էվինիտէս, Ցովհաննէս էֆ. Կիւմշեան, Օհան էֆ. Պալտատլեան, Եսաեան ընտանիք, Զըլդուզճեան ընտանիք, Նիշաստաճեան ընտանիք. Հաճեան ընտանիք, Պ. Լէօնիտաս Զարիֆի, Անտոն էֆ. Ազարեան, Թադէոս էֆ. Թէրլեան, Մուրատեան էֆ., Մաքսուտ էֆ. Հարենց, Պ. Քասլա, Պ. Հիւպէր, Պ. Լըպէ, Ալէքօ էֆ. Բանճէրի, և այլք։

* *

ՆԵՐԿԱՅՔ

Ցուղարկաւորաց ի գլուխ կը գտնուէին՝ կայս. Թիկնապահք Սաատ պէյ, Ասաֆ պէյ և Ասըմ պէյ, որք յատկապէս Վեհ. Սուլթանին կողմէ ղրկուած էին։

Պետական բարձրաստիճան պաշտօնատարներէն կը նշմարուէին Մավրոենի փաշա, Զէյնէլի փաշա, Հօպէ փաշա, Զայիտ փաշա Տէլլա-Սուաա, Թըրնկըր Եաւէր փաշա, Տօքթ. Իլիաս փաշա, Ոստիկանութեան նախարար Նազըմ պէյ, Բերայի կառավարիչ Հիւսէյին Հասիպ էֆէնտի, Բերայի Թաղապետութեան նախագահ Մաճիտ պէյ, կայս. անձնական Գանձուն ինչպէս նաեւ ելմտական նախարարութեան գլխաւոր պաշտօնատարք։

Դեսպանական մարմնէն ներկայ էին՝ հելլենական դեսպան Մավրոկորտաթ իշխանն՝ առաջին Թարգման Պ. Բրէձիօզիի հետ, անգլ. դեսպանատան առաջին Թարգման Սըր Ալֆրէտ Սանտիսըն, գերմ. դեսպանատան առաջին Թարգման Պառօն Թէսթա, իտալական դեսպանատան առաջին Թարգման Պ. Պառօնէ, ռուսական դեսպանատան առաջին Թարգման Պ. Իվանօֆ, ընկերակցութեամբ Պ. Մաքէֆի և Պ. Ա. Նէֆրուզի, Ֆրանսական դեսպանատան կողմէ Պ. Լօնժըվիլ՝ նախորդ առաջին Թարգման, սերպիական դեսպանատան առաջին Թարգման Պ. Թէրզեան, պարսկական ընդհ. հիւպատոս Ցովհաննէս խան, Պելճիքական դեսպանատան գործակատար Պ. Հիւպչ, աւստրիական և հոլանտական դեսպանատանց Թարգմաններէն Պ. Պ. Օթօ և Բիւտէրզի և սպանիական դեսպանատան առաջին Թարգման Պ. Ուկալա։

Սեղանաւորական հաստատութեանց ներկայացուցիչներէն՝ Օսմ. հանրային պարտուց վարչութեան կողմէ Պ. Օպարէ, Պ. Քայլարտ, և Սէլիմ էֆէնտի Մէլհամէ, Օսմ. կայս. Պանքայի ընդհ. տնօրէն Սըր Էտկար Վինսընդ՝ Էտվարտս էֆէնտիի և այլ գլխաւոր պաշտօնէից հետ, Քրէտի Լիոնէի տնօրէն Պ. Լէօն Լըմուան, Սօսիէթէ Օթօման գրամատունէն՝ Եէնիփէնիա Տիւկիւրաքի էֆէնտի, Քրէտի Ժէնէրալէն Պ. Պէրնար Թուալէնի, Սօսիէթէ տը Շանժ է տը Վալէօր գրամատունէն Պ. Պ. Պարքէր և Էվինիտէս, Տէրքոսի ջրի ընկ. տնօրէն Պ. Սէլիէ, Րեժիի ընդհ. տնօրէն Պ. Ֆօսէլ, Անատոլուի երկաթուղեաց ընկ. վարչական խորհուրդն իւր ամբողջութեամբ (վասն զի հանգուցեալը դեր-նախագահն էր յիշեալ խորհրդոյն), Ռումէլիի երկ. ընկերութեան գլխաւոր պաշտօնէից ոմանք, Պ. Պ. Լէօնիտաս Զարիֆի, Սմէֆանովիչ և այլ ներկայացուցիչք հանրային հաստատութեանց, առեւտրական և սեղանաւորական տանց։

Իսկ մեր ազգայիններէն ներկայ էին գրեթէ բոլոր երեւելիք, պետական պաշտօնատարք, սեղանաւորք, վաճառականք և այլք, որոց անուանքը մի առ մի յիշել դժուար կ'ըլլայ, եթէ ոչ անկարելի։ Ներկայ էին նաեւ Բոստանքանաց ազգապետ Ցակոբ էֆէնտի Պօյաճեան, բրոֆէսէօր Ցակոբոս էֆէնտի Ճէճիզեան և հայ համքականաց ականաւոր անձնաւորութիւնք։

Ցունաց պատրիարքական փոխանորդը մասնակցեցաւ Թափօրին, և հայ եկեղեցեաց հետեւեցաւ մինչեւ Այի-Թրիատա եկեղեցւոյն առջեւ ուր յոյն քահանայք կարգաւ շարուած էին ի պատիւ հանգուցելոյն։

* *

ԹԱՂՈՒՄԸ

Երբ Թափօրն հասաւ Զարիֆ վարժարանի փողոցն, հանգուցելոյն բնակարանին առջեւ, Ցունաց Այի-Թրիատա եկեղեցւոյն զանգակները կը հնչէին մեր զանգակաց հետ։ Ս. Ցարութիւն եկեղեցւոյ առջեւ, կանգ առաւ Թափօրն, և եկեղեցականաց ոմանք ու յուղարկաւորաց մէկ մասն՝ իրենց ցաւակցութիւնն յայտնելէ յետոյ հանգուցելոյն վշտահար եղբօր, մեկնեցան. իսկ յուղարկաւորաց մեծագոյն մասն, երկու հարիւրէ աւելի կառքերով, հետեւեցան մեռելակիր կառքին որուն որուն վրայ զետեղուած էին բոլոր պսակները։

Բայց կառքերը, որքան և ստուարաթիւ, անբաւական կուգային փոխադրելու այդ ահագին ամբոխն. ուստի եւ հարիւրաւոր անձինք հետիոտն հետեւեցան կառաց շարքին մինչեւ Շիշլիի ազգ. գերեզմանատունը։

Թաղման կարգը կատարեցին Գեր. Սէֆէրեան և Ալէաթճեան Սրբազանք՝ շրջապատեալ ի վարդապետաց և ի քահանայից։ Պատրիարքական փոխանորդ Գեր. Ի. Թիւթիւնճեան Տ. Վ. եւս մինչեւ ի գերեզման հետեւած էր դագաղին։

Թաղումը կարի սրտայոյզ եղաւ եւ Ցակոբ փաշայի մարմինը ամփոփուեցաւ Գազազեան գերդաստանի դամբարանին մէջ, առընթեր չիրմին իր հանգուցեալ եղբօր։

Նշան էֆէնտի Գազազեան՝ իւր սիրեցեալ հարազատից այս երկու գերեզմաններուն առջեւ, անհուն Թախծութեան և սգոյ մատնուած՝ արտասուաթոր կը հեծեծէր։ Վսեմ. Արիֆ էֆէնտի Ունճեան, Յովսէփ էֆ. Ազարեան, Պետրոս էֆ. Գույումճեան Պ. Պ. Քայլարտ, Օպարէ, Զարիֆի, Սէլիմ էֆէնտի և այլ բարեկամք՝ շրջապատելով վշտահար եղբայրն, մխիթարական խօսքերով հեռացուցին այդ նոր գոցուած հողակոյտին առջեւէն, որ օտարաց իսկ արտասուք կ'ազդէր, ի յուշ այն տաղանդաւոր մարդն և այն քաջառողջ մարմինն՝ որ անակնունելի արկածի մը զոհ՝ քանի մը ժամուան մէջ կը չքանէր ու անհետանալ կը դառնար։

Ժամ 9½ին վերջացած էր ամեն արարողութիւն և յուղարկաւորք կը դառնային Շիշլիի գերեզմանատունէն։

Վսեմ. Միքայէլ էֆէնտի Փորթուգալ, կայս. անձնական Գանձուն նոր նախարարն, եկեղեցական արարողութեանց ներկայ գտնուելէ յետոյ, հետեւած էր իր հանգուցեալ նախորդի դագաղին մինչեւ ի գերեզմանատուն։

Ն. Վսեմութիւն, որ կայս. հրամանաւ պաշտօն ունէր հսկել յուղարկաւորութեան և Թաղման կարգադրութեանց, գոհունակութիւն յայտնեց հանդիսին կարգադրիչներուն որք ամեն ինչ վայելուչ և արժանաւոր կերպիւ տնօրինած էին։

* *

ՏԵՂԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Լ. Հէզէր իւր երեկի Թուով Ցակոբ փաշայի մահուան պարագայներն ու հակիրճ կենսագրութիւնն հրատարակելէ յետոյ, հետեւեալ տողերը կը գրէ իբր խմբագրական.

Ցակոբ փաշայի կանխահաս մահուամբ Վեհ. Սուլթանը կը կորսնցէ իւր օգտակար և հաւատարիմ ծառայից մին և պետութիւնն իր լաւագոյն նեցուկներէ մին, որք այս վերջին տարիներս նպաստեցին անոր բարգաւաճման։ Հանգուցեալ նախարարը, որուն տխուր եւ դառն մահը կը ծանուցանենք այսօր, շատ մը տեսակէտներով նշանաւոր մարդ մըն էր, թէեւ ոչ հանճար, ոչ փայլուն խելամտութիւն ունէր եւ ոչ ալ սրտասուր դատողութիւն մը ընդունած էր։ Եւ սակայն օժտուած էր լաւ յատկութիւններով, որք օգտակար կացուցին զինք՝ իր կենաց ամեն շրջաններուն մէջ։ Գործի մէջ բնածին գերազանց ներհմտութիւն մը ունէր, որ իր ազգին յատուկ է, եւ այդ կարողութեան արժէքն եւս առաւել կը բարձրանար հաստատուն եւ ապահով դատողութեամբ մը զոր անդրդուելի կը պահէին հանդարտութիւնն ու համբերութիւնը եւ որ երբեք տեղի տուած չէ կրից։ Ցակոբ փաշա ծայրայեղապէս աշխատասէր մարդ մըն էր, որ խղճմտօրէն ամեն ճիգ կը Թափէր կրցածն ընելու այն զանազան պաշտօններու մէջ զորս ստանձնած էր։ Ի շնորհս այս ձիրքին, պարագայից բերմամբ եւ ոչ թէ փառատենչ ակնկալութեամբք, բարձրացած էր վերջին տարիներս վարած մեծամեծ պաշտօններուն, զորս պատուաւորապէս կատարեց։ Ընկերութեանց մէջ չէր երեւար, յոյժ համեստ եւ պարզ ճաշակի տէր ըլլալուն իբր գործունեայ, վստահելի, խղճամիտ եւ յարատեւող մարդ՝ համբաւ ստացած էր, և Վեհ. Սուլթանն, իւր կորովամտութեամբ, անոր արժէքն ըմբռնելուն պէս, Ցակոբ փաշայի անունն հանրածանօթ եղաւ ելմտական աշխարհին մէջ և իր համբաւը՝ նեցուկ եղաւ Թուրքիոյ ելմտական չէնքին։

Բոլոր Թուրքերէն, ֆրանսերէն և այլ լրագիրք եւս ընդարձակ էջեր նուիրած են հանգուցեալ փաշայի յիշատակին։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆՔ ՊԱՇՏՕՆԻ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Րէթիմօ գաւառին (Կրետէ) կառավարիչ անուանեցաւ Նուսրէթ պէյ, գայմագամ Պրուսայի Ինէկէօլ գաւառակին։

— —

Սալիսէի աստիճան տրուեցաւ Պրուսայի Մէօլիւտ գաւառակին Թաղապետական բժիշկ Համիտ Բեամիլ էֆէնտիի։

Սալիսէի աստիճան՝ Մանասըրի նահանգին Ծուլասա գաւառակի Գալալար գիւղաքաղաքին երեւելիներէն Ձէմալ պէյի՝ կառավարութեան յատուկ գործոց մէջ ըրած ծառայութեանցն ի վարձատրութիւն։

Սալիսէի աստիճան՝ Արաբկիրու երեւելիներէն փաստաբան Եաղըճեան Մարտիրոս էֆէնտիի։

— —

Երրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Համաի երեւելիներէն Հաքիզզատէ Մէյտ Մէհմէտ էֆէնտիի և Եէմէնի երեւելիներէն Շէրիֆ Ահմէտ էֆէնտիի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Եէմէնի նահանգին նագիպ Իպ Էշրաֆի ախղակյ Սէյյտ Իմին Իպ Պաքր էֆէնտիի, Սէյյտ Ապտուլպարի էֆէնտիի և Սէյյտ Եուսուֆ Իպրէհիմի էֆէնտիի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ կայս. Թիկնապահ Հազարապետ Ալի պէյի։

Հինգերորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Արաբկիրու բողոքականաց կրօնապետ Սերովբեան Մարտիրոս էֆէնտիի։

— —

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն և Ներքին գործոց, Ելմտական և Առեւտրական ու Հանրօգուտ շինութեանց Վսեմ. Նախարարք երեկ կայս. պալատ գնացին և ստացան Վեհ. Սուլթանի հրամանները։

— —

Ի Բ. ԴՌՒՌՆ

Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց նախարար Թէվֆիգ փաշա և Մաքսային վերատեսուչ Հասան Ֆէհ. մի փաշա երէկ Բ. Դուռն երթալով, յաջորդաբար տեսակցեցան Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

—Աւստրիական ու պարսկական դեսպանք երէկ Բ. Դուռը գնացին և յաջորդաբար տեսակցեցան Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ու Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին հետ։

——

ԻՍԼԱՄ ՈՒԽՏԱՒՈՐՔ

Վեհ. Սուլթանն իմանալով որ ի Թոր սինա քարանթինա սպասող իսլամ ուխտաւորք այդ մաքրանոցին մէջ այլ և այլ դժուարութեանց կը հանդիպին մանաւանդ ուտելեաց սղութենէն, Իւր բարձր նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմել տուած էր այդ ուխտաւորաց օգնելու համար։ Ն. Վեհափառութիւն հազար ոսկի շնորհած էր ի նպաստ նոյն ուխտաւորաց և հրամայած էր որ բաց ի պարզ զինուորներէ, միւս բոլոր պաշտօնէից առաջին ամսաթոշակէն նպաստ մը վար դրուի և միանգամայն վանազան գներով երկու հազար ոսկւոյ նպաստի տոմսեր շրջաբերութեան հանուին կամաւոր նուէրներ հաւաքելու համար։ Արդ, այս դրամական նուէրներով գնուած ուտեստք և այլն յատուկ պաշտօնէից ձեռամբ Թորսինա զրկուելով բաշխուած են կարօտ ուխտաւորաց, որք բարեմաղթութիւններ ըրած են վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին։

Ուխտաւորաց միջեւ գտնուած արեւմուտքցիք և եգիպտացիք եւս նպաստ խնդրած ըլլալով, պաշտօնէայք հրահանգ խնդրած և պատասխան ընդունած են թէ Վեհ. Սուլթանի նպաստները պէտք է առանց բացառութեան բաշխուին կարօտելոց, որով արեւմուտքցի և եգիպտացի ուխտաւորք եւս պէտք է իրենց բաժինն ունենան այդ նպաստներէն։ Ասկից յետոյ, եթէ պէտք տեսնուի, նոյնպէս հարկ եղած նպաստները պիտի ըլլան կարօտ ուխտաւորաց։

——

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄ

Վեհ. Սուլթանը հրամայած է տասներկու թնդանօթակիրներ (կէօմպօթ) շինել Կարմիր ծովու օսմանեան ծովեզրերը պահպանելու համար։ Արքունի նաւարանին շինութեանց յանձնաժողովին այդ թնդանօթակիրներու յատակագծերը պատրաստելով մատուցած է ի կայս. պալատ։ Կայս. Իրատէն ելնելուն, այդ տասներկու թնդանօթակիրներու շինութեանց պիտի ձեռնարկուի, որոց վեցը արքունի նաւարանին մէջ պիտի շինուին և վեցն ալ Նիկոմիդիոյ նաւարանին մէջ։ Իւրաքանչիւր թնդանօթակիր պիտի ունենայ 140 ոտք երկայնութիւն և քսան ոտք լայնութիւն։

——

ԱՀՄԷՏ ՃԷԼԱԼԷՏՏԻՆ ՓԱՇԱ

Վեհ. Սուլթանի հրացանակրապետ Ահմէտ Ճէլալէտտին փաշա տակաւին հիւանդ է։ Այսօր բժշկական խորհրդակցութիւն մը պիտի կատարուի, որուն պիտի մասնակցի իտալացի մասնագէտ մը զոր Տօքթ. Սէմօլա ղրկած է աստ։ Տքթ. Սէմօլա անցեալ տարի մայրաքաղաքս գալով դարմանած էր Ահմէտ Ճէլալէտտին փաշան և այս տարի հիւանդութիւնը կրկնուելուն համար Ն. Վսեմութիւնը դարմանող բժիշկներն հեռագրաւ հրահանգ կստանային Տքթ. Սէմօլայէն։

——

ՆՈՐ ԿՇԻՌՆԵՐ

Կայս. պալատան առաջին քարտուղարը՝ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հաղորդած է կայս. Իրատէ մը ի մասին գործածութեան նոր կշիռներու և չափերու։ Այս դրութիւն կայս. կառավարութեան կողմէ պաշտօնապէս ընդունուած է և հանրային գործառնութեանց մէջ ի կիր կառնուի, սակայն այդ ընդունելութեան վրայէն հինգ-վեց տարի անցած ըլլալով, ցարդ կարելի չէր եղած ընդհանրացնել զայն։ Արդ, կայս. Իրատէն հրամայած է քննել ատոր պատճառներն և վերցնել այն դժուարութիւններն, որոց ժողովուրդը կը հանդիպի նոր կշիռներու ու չափերու գործածութենէն։

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն կայս. սոյն Իրատէն հաղորդած է Քաղաքապետութեան, որոյ ժողովը խնդիրը մանրամասնօրէն քննելով տեղեկագիր մը պատրաստած է։ Այս տեղեկագիր Քաղաքապետութեան կողմէ մատուցուած է Բ. Դրան։

——

ՔՆՆԻՉ ՊԱՇՏՕՆԵԱՅՔ

Արաբկիրէն կը գրեն թէ, կըսէ Սաատէթ, Խարբերդի նահանգին ընդհանուր դատախազի օգնական Ապտուլլահ էֆէնտի և դատարանի օգնական անդամ Իզզէթ էֆէնտի, ինչ ինչ քննութեանց կատարման համար, Արաբկիր գնացեր են։

——

Գ. ՕՊՈՒԱՆՕ

Ռէժիի նախորդ տնօրէն Գ. Ֆրանք Օպուանօ երէկ իրիկուն ընտանեօք Փարիզ ուղեւորեցաւ արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով։ Ռէժիի նոր տնօրէն Գ. Ֆօրնի և այլք Սիրքէճիի կայարանն երթալով ողջերթ մաղթեցին Գ. Օպուանոի։

——

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սեպտեմբեր 7էն մինչեւ 8, Հալէպի մէջ հնտախտէ երեք մահեր պատահած են։

—Առողջապահական Վարչութիւնն Սեպտ. 18 թուականաւ հետեւեալ հեռագիրն ուղղած է Ճիտտէի առողջապահական պաշտօնէութեան.

Հիճազէն եկող ապրանաց եւ ուղեւորաց վրայ դրուած տասնօրեայ քարանթինային տեղ այսօրուընէ սկսեալ բժշկական այցելութիւն մը հաստատուած է։ Ուխտաւորաց շոգենաւերը ըստ առաջնոյն քարանթինայի պիտի ենթարկուին։

Ընդհ. քննիչ
ՔՕՉՕՆԻ

——

ԱՐՄՏԵԱՑ ԳԻՆԸ

Ադրիանուպոլսոյ Ճէէէտէ լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ քանի օրէ ի վեր ամէն կողմ արմտեաց գինն անկում մը կրած է։ Ի Ֆիլիպէ կարծր ցորենն, ըստ տեսակին, 75էն 80 ղրուշի ծախուած է օսմանեան ոսկին 149 ղրուշի հաշուով. իսկ կակուղ ցորենը 65էն 75 ղրուշի։ Հաճարը՝ 60էն 63, գարին՝ 45էն 48, վարսակը՝ 35 և եգիպտացորենը 50։

——

ՊՐՈՒՍԱՅԻ ԿՈՒՍԱԿԱԼԸ

Երէկ մեծ հանդիսիւ տեղի ունեցեր է Պրուսայի նոր կուսակալ Վսեմ. Մունիր փաշայի պաշտօնը վաւերացնող կայս. Ֆէրմանի ընթերցումն ի ներկայութեան կառավարական պաշտօնէից և այլոց։ Ցաւարտ ընթերցման բարեմաղթութիւնք եղած են վասն կենաց եւ բարօրութեան Վեհ. Սուլթանին։

——

ՀԱՅՐԱՍՊԱՆ ՈՐԴԻՔ

Զմիւռնիոյ լրագրաց մէջ կը կարդանք թէ տեղւոյն վերաքննիչ ատենի պատժական ատեանն անցեալները դատեր է Մէհմէտ անուն երիտասարդ մը ու իւր քոյրը՝ Թօթին՝ որք իրենց հայրը չուանով մը խեղդամահ ըրած էին։ Ոճրագործութիւնը պատահած է հետեւեալ պարագայից մէջ։

Այս անձինք կը բնակէին Էօտէմիշ գաւառակին շրջակայ Տէրէքէօյին մէջ։ Մէհմէտ զինուոր գրուած ըլլալով, հայրը՝ Սիւլէյման՝ չէ ուզեր զինուորութեան փոխարէն հարկ եղած դրամը վճարել, որով Մէհմէտ ստիպուեր է զինուորութեան չգացած սպաննել իւր հայրը։ Օր մը կերպով մը մէկդի կեցուցեր է իւր հօրն, որ երկու ամիս հիւանդանալէ յետոյ առողջացեր է։ Քոյրն Թօթի, որ կը կարծէ եղեր թէ իւր ամուսնէն զատուելուն պատճառը հայրն եղած էր և վրէժխնդրութեան առիթ մը կը փնտռէր, իւր եղբօրը հետ միացեր է։ Գիշեր մը երբ հայրերնին պառկած էր Թօթի ոտքին յեցուցեր է նորա ականջին մէջ, սակայն հայրն արթննալով ոտքը գետինը թափեր է։ Հայրերնին այս երկու դէպքին վրայ դարձեալ կառավարութեան չէ յանձներ զինքը սպաննել փորձող այդ զաւակները, որոնք իրենց հօրը տկարութենէն օգտելով օր մը չուան մը անցուցեր են նորա վիզը և եղբայրը մէկ ծայրէն ու քոյրը միւս ծայրէն սկսեր են քաշել։ Հայրերնին շուարած աղաչեր և գթութիւն խնդրեր է, սակայն այդ երկու հրէշներ իրենց գործը աւարտեր են ամենայն պաղարիւնութեամբ և իրենց հօրն անկենդան մարմինը պարկի մը մէջ դնելով խորունկ փոսի մը մէջ նետեր են։

Դատարանը տասն և հինգ տարուան շղթայակապ աշխատութեան դատապարտած է Մէհմէտն և Թօթին ալ երեք տարուան։

——

ԱՀՄԷՏ ԷՅՈՒՊ ՓԱՇԱՅԻ ՈՐԴԻՆ

Կայս. Իրատէ մը հրամայած է որ Ահմէտ Էյուպ փաշայի որդին՝ Մահմուտ Բէյրիմ պէյ, աշակերտ զինուորական նախնական վարժարանին, հեծելազօրաց երթողուլ գունդին մէջ արձանագրուի և կայսերազուն իշխան Բարձր. Ապտիւլգատէր էֆէնտիի իբրեւ հետեւորդ գաստիարակուի։

——

ՕՍՄԱՆ ՆՈՒՐԻ ՓԱՇԱ

Կայս. Իրատէ մը հրամայած է որ արքունի հողերու հասոյթէն հինգ հազար ղրուշի յաւելուած մը ըլլայ Ե. զօրաբանակին (Սուրիա) հրամանատար Օսման Նուրի փաշայի ամսաթոշակին վրայ։

——

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ ՇԻՆՈՒԹԻՒՆՔ

Ասիական երկաթուղեաց արտօնատէր Գ. Քասւլա, որ ըստ կամս մինչեւ Տիարպէքիր երկաթուղւոյ գիծ մը պիտի շինէ, Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան դիմած է այդ գծին շինութեան նկատմամբ հարկ եղած բանակցութեանց կատարման համար։

—Սամսոնէն Սեբաստիա շինուելիք երկաթուղւոյ գծին արտօնատէր Գ. Մաքար երէկ Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան դիմեր է, պայմանադրեալ երեսուն հազար ոսկին Օսմ. Կայս. Պանքային յանձնելու համար։

—Պէյրութի թաղապետական ժողովին առաջին քարտուղար Եուսուֆ էֆէնտի և նահանգին հանրօգուտ շինութեանց առաջին երկրաչափ Պէշարա էֆէնտի, աղերսագիր մը մատուցանելով կուսակալութեան, մենաշնորհ խնդրած են Պէյրութ քաղաքի գլխաւոր փողոցներուն մէջ թըրամուէյ բանեցնելու համար։ Նահանգին խառն ժողովն նկատողութեան առած է այդ աղերսագիրն և խորհրդակցութիւններ կը կատարէ։

——

ՏՈՒԱՄ ՄԸ Ի ԶՄԻՒՌՆԻԱ

Անցեալ հինգշաբթի օր եղերական դէպք մը մեծ սրտայուզութիւն պատճառեց Զմիւռնիոյ կարգ մը թաղերու մէջ։ Ցոյն դերձակ մը հրամայած էր իւր աղջըկանը երես դարձնել երիտասարդէ մը որ սիրահարուած էր անոր հետ. բայց աղջիկը, փոխանակ համակերպելու հօրը կամքին, իր մօրն ու եղբօրը ընկերակցութեամբ թողած էր հայրական տունն և գացած հաստատուած էր իր նշանածին տունը։ Հայրը, բնականաբար զայրացած այս խմբովին ըմբոստութենէն, և սպառնալիքներէ ու սպառնալիքներէ ետք, հինգշաբթի իրիկուն՝ ըեվոլվեր մը ի ձեռին՝ կ'երթայ հարցունել փախստականներուն իրենց փախստեան շարժառիթը։ Ապառնի փեսին տունը ներկայանալով՝ իր աղջկան հետ գլուխ գլխի նստած կը գտնէ զայն, և, առատօրէն խմած օղիէն արդէն գրգռուած, երկիցս զէնքն անոնց վրայ կը պարպէ երիտասարդն ուսէն զարնելով և մանկամարդ աղջկան երեսը սկրթելով։ Այս վերջնոյն եղբայրը՝ կրկին պայթիւններն լսելով՝ կը վազէ, և կը սկսի հալածել հայրը մինչեւ Շանօ փողոցը։ Այս պահուս՝ մարդասպանն ետին դառնալով՝ երրորդ հարուած մը կը պարպէ որդւոյն վրայ, բայց գնտակն ուղղութենէն շեղելով՝ ետեւէն վազող երիտասարդ որմնադրի մը կողը կը մտնէ և ծանրապէս կը վիրաւորէ զնա։ Ճամբուն վրայ գտնուող գիշերապահ մը որ կը փորձէ կ'ասեցնել զայն, գնտակ մը կ'ընդունի ձախ բազուկին մէջ, և ինքն ալ կրակ ընել ուզելով, դժբախտաբար մարդասպանին որդին կը զարնէ, այն պահուն երբ կը ձերբակալէր իր հայրը, որ այդ խուլական արշաւէն պարտասած էր։ Երիտասարդը շանթահար գետին կ'իյնայ։ Դիշերապահը կ'երթայ ինքզինքը ոստիկանութեան կը յանձնէ, որ անմիջապէս ոճրին վայրը փութալով՝ քննութեան կը ձեռնարկէ։

Դատական նախարարութիւնը գոհունակութեան գիր մը ուղղած է Վճռաբեկ ատենի առաջին ընդհանուր դատախազի օգնական Թալաթ պէյի, գովելով նորա ջանասէր պաշտօնավարութիւնը։

—Այն երիտասարդն, որ կիրակի օրը կղզիներու շոգենաւէն ինքզինքը ծովը նետելով անձնասպան եղած էր, ի Պոլիս Շապճը խան ոգելից ըմպելեաց գործարանի մը մէջ կ'աշխատէր և քանի մը օրէ ի վեր գործէն ելած ըլլալով, յուսահատած և այդ պատճառաւ մարդասպանութեան դիմած է։

—Դատական նախարար Վսեմ. Րիզա փաշայի եղբայր Նուրէտտին պէյ, որ երկու շաբաթէ ի վեր հիւանդ էր, նախընթաց օր մեռաւ և յուղարկաւորութիւնն երէկ կատարուելով մարմինը Սկիւտար փոխադրուեցաւ։ Նուրէտտին պէյ քսան և ութ տարեկան էր և իբրեւ քարտուղար կը պաշտօնավարէր մաքսային ժողովոյ դիւանին մէջ։

—Ե. զօրաբանակի Ֆէրիգներէն Օսման Սէյֆի փաշա, որ Հիճազի զօրաբաժնին հրամանատար կարգուած ըլլալով, իւր պաշտօնատեղին երթալու համար Պէյրութ գացած էր, նոյն զօրաբանակի հրամանատարէն առած հեռագրական մէկ հրամանին վրայ Դամասկոս վերադարձեր է։

—Զաթըլճայէն կը գրեն առ Սապահ թէ այդ կողմերն երեւան ելած աւազակները հալածելու պաշտօն ունեցող զինուորք ու ոստիկան-զինուորք Զաթըլճայէն մէկ քանի ժամ հեռուն աւազակաց հանդիպելով կռիւ մը տեղի ունեցեր և աւազակներէն մէկ քանին սպաննուեր են, որոց մէջ կը գտնուի եղեր աւազակապետը։

—Հալքալըի անասնաբուժական վարժարանին տնօրէն անուանուած է հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան քննիչ անասնաբոյժ դեր-գնդապետ Մէհմէտ Ալի պէյ, պահելով հանդերձ իւր նախորդ պաշտօնը։

—Մայրաքաղաքիս կալուածական տըրոց հաւաքիչք իրենց հագուստի օձիկներուն վրայ նշան մը պիտի ունենան։

—Երէկ ժամ 9ին Գարաքէօյի կամուրջին առջեւ հելլենական դրօշակ կրող շոգենաւակ մը նաւակի մը զարնուելով բաւական վնաս պատճառեց այս վերջնոյն։ Նաւակին մէջ գտնուող երկու հրեաներ և կին մը ազատուեցան։

—Ի Թարապիա Գ. Զարիֆիի պարտիզպանին վեց տարեկան աղջիկը ծովը իյնալով խեղդուեր է։

ԱԶԴ

Ուշիմ, աշխատասէր և վերին ատտի ճանի ընդունակ պատանի մը երկրորդական վարժարանէ մը ելած, պաշտօն կը փնտռէ վաճառականական տան մը մէջ, իբր երկրորդական գրագիր։

Երաշխաւոր ունի, և կ'ընդունի ատեն մը փորձուելու համար միայն ծառայել։

Դիմել Արեւելքի խմբագրատունը։

1—3

Մէկ քանի տարիներէ ի վեր ջղային հիւանդութեան մը ենթարկուած էի, զոր դարմանելու համար դիմեցի առաջնակարգ բժիշկներու, սակայն օգուտ չկրնալով տեսնել, վերջապէս իտալացի հռչակաւոր բժիշկ Տօքթ. Շիրիօն Ռիչչիի դարմաններուն շնորհիւ մէկ ամիսէն բոլորովին առողջացայ։ Ուստի, յանուն մարդկութեան կը փութամ շնորհակալիքս յայտնել լրագրութեան միջոցաւ։

Տօքթ. Շիրիօն Ռիչչիի հասցէն հարցնել ի Բերա Պոնդորտիօ թատրոնին դէմ «Լոնտոն» դեղարանը։

ԲԱՕԼՕ ՔԱԼԻԱՌԻ
(Նկարիչ)

2—4

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Ի. [illegible] ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 21 Սեպտ.—Պուէնոս Այրէսէ սեպտեմբեր 19 թուականաւ կը հեռագրեն առ Ռէօթըր գործակալութիւն թէ նախորդ Պալմաչէտա նախագահ արձանակի հարուածով մը անձնասպան եղեր է՝ Արժանթինի հանրապետութեան դեսպանատան մէջ ի Սանթիակօ, ուր թաքչած էր։ Այս լուր մեծ յուզում պատճառեր է։

——

ՆԻՒ ԵՈՐՔ, 21.—Վալբարէզօյէ առ Նէ-Եօրք-Հէրըլտ ուղղեալ հեռագիր մը հաստատելով Պալմաչէտայի անձնասպանութիւնը կը յաւելու թէ նախորդ նախագահն Սանթիակոյէ հեռացած էր օգոստ. 29ին յուսալով որ կրնայ Չիլիէ դուրս ելնել, բայց բոլոր ճամբաները գոցուած տեսնելով՝ սեպտ. 2ին Սանթիակօ դարձած էր և ապաստանած Արժանթինի հանրապետութեան դեսպանատունն։ Արժանթինի դեսպանը՝ նախորդ նախագահին անձնասպանութիւնը ծանուցեր է խորհրդարանական կառավարութեան, որ յանձնաժողովմը զրկեր է անդ տեղեկագիրը պատրաստելու համար։ Իր մօր ուղղեալ նամակի մը մէջ, Պալմաչէտա կը յայտնէ թէ իր իրաւանց գիտակցութեամբ գործած է, բայց թէ իր զօրավարներ զինքը մատնեցին, որք եթէ իր հրամանները կատարէին, խորհրդարանականք պիտի յաղթուէին։

——

ՓԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 21.—Ուքազ մը Հաճարի և Հաճարեղինաց արտածման արգելքին կ'ենթարկէ նաեւ Արխանկէլի կուսակալութեան նաւահանգիստները։

—Վաւերական աղբիւրէ կը ծանուցուի թէ ռուսական և աֆղանեան սահմանագլուխը կատարելապէս հանդարտ է։

—Փաւել մեծ դքսուհին, դուստր Յունաստանի թագաւորին, որ իր յղութեան վերջին ամսաշրջանին մէջն էր, մկնածըգութեան սաստիկ տագնապ մը ունեցաւ աչքի օր։ Գործողութիւն մը տեղի ունեցաւ, յետ որոյ մանչ զաւակ մը ծնաւ։ Բայց տագնապներն աւելի սաստկացան։ Վիճակը ծանր է։ Ինքզինքը կորսյս։

——

ՀՌՈՄ, 21.—Սելանիկէ կը հեռագրեն առ Սթէֆանի գործակալութիւն թէ իտալական նաւախումբը միշտ սովորական ողջոյնը տուած է՝ ծովակալի դրօշը խոնարհեցնելով. ծովակալ-նաւերու սովորութեան հետեւած է պատասխանելով Ամըէ անուն Փրանսական շոգենաւի ողջոյնին՝ խոնարհեցնելով ծովակալի դրօշը։

——

ՊԵՐԼԻՆ, 21.— Տարիւսսալէմէն (Արեւելեան Ափրիկէ) պաշտօնական հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ երկրախոյզ մարմինը վերադարձաւ և այժմ հանդարտութիւն կը տիրէ։ Ականատես վկայք հաստատեցին Պ. Շմիտի և Պ. Թիւսմանի մահը։ Ցիշեալ մարմնոյն միւս անդամոց մահն եւս դժբախտաբար աներկբայելի կը թուի։

—Զանզիպարէ կը հեռագրուի առ Պէր լէնէր Թակպլաթ թէ մահհօգութիւնը կ'աւելնայ գերմանական գաղթականութեան մէջ։ Քաղաքային կառավարութեան մը հաստատումը կանխահաս կը համարուի։ Ընդհանուր կարծիքն է թէ նախորդ կառավարիչ Վիսման հազարապետը միայն կրնայ դարման տանիլ այս կացութեան։

——

ԱԹԷՆՔ 21.—Փաւել մեծ դքսուհւոյն (Ալեքսանդրա իշխանուհւոյն) ծննդաբերութեան հետեւանօք ծանր վիճակի մը մէջ իյնալը սաստիկ ցաւ պատճառեց Յունաստանի մէջ։ Աթէնքի արքեպիսկոպոսը պատուիրեց որ ամեն եկեղեցեաց մէջ աղօթքներ մատուցուին։

——

ՍՈՖԻԱ, 21.—Պուլկարիոյ իշխանը երէկ Վառնայէ Շումլա գնաց, ուր պիտի դիտէ Շումլայի և Սլիվնոյի պահապան զօրաց ռազմափորձերը։

——

ՄԻՒՆՀՈՒՔ (Ալպաս Լոռէն), 21.—Վիլհէլմ Կայսր գոհունակութիւն յայտնեց զօրաց, զօրահանդէսէն ետքը։ Շատ մը սատիճաններ եւ պատուանշաններ տուաւ։

——

ԻՍՄԱՒԼԱ, 21.— Սեպտ. 11էն մինչեւ 20 Սուէզի ջրանցքէն անցնող 107 նաւուց տասնօրեայ հասոյթն եղած է 1.200.000 Ֆրանք։

——

ՖՈՒՌՆԻԷԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 21 սեպտ.— Լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Սալզպըրի մարքիզն եւ օտար դեսպանք աճապարանօք Լոնտոն դարձան, բայց չեն ըսեր այս շտապալի վերադարձին շարժառիթները։

——

ՀՌՈՄ, 21.— Ռումանիոյ թագաւորն եւ թագուհին հաստատուեցան ի Փալանցա. գգալի բարւոքում մը յառաջ եկաւ թագուհւոյն վիճակին մէջ։

—Լորտ Սալզպըրիի եւ Տէրութեանց դեսպաններուն արտօրնօք Լոնտոն վերադարձը կը վերագրուի Չինաստանի մէջ իրաց կացութեան ծանրանալուն։

——

ՓԱՐԻԶ, 21.—Կրթական նախարար Պ. Պուրժուա հաւանեցաւ նախագահել յիշատակարանի բացման որ կանգնուած է ի պատիւ Ռատւլ զօրավարին՝ Մօ քաղաքին կողմէ։ Բացումը հոկտեմբեր 4ին արոշուեցաւ կատարել։

ԱԶԴ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Էսէյըն շոգենաւը, նաւապետ Բարքըր, Լիվրբուլէ աստ կը սպասուի ընդհանուր վաճառքով դէպ ի ամսոյս 15|27ին։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Չորեքթէ 10 Սեպտեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ		108 7/8
3 » Բարիզի »		23 30

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. [Գիսաց. . Սէրի]		19 11
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ		19 11 1/2
Կէս օրին	»	19 11
Թաւհվիլաթը Օսմանիէ երէկ երեկոյ		73 22
» » ժամ 5ին		73 18

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	Ա. Սէրի	42
»	Բ. »	21 7/8
»	Գ. »	19 11 1/2

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	4 20
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	8 10
Պանք տը Փօնս	» »	5 10
Սօս. Շանժ. է վալէօր	» »	4 24
Ռէժի	» »	14 28
Թրամուէյ	» »	585
Բուլէլիի երկաթուղի	Փր.	62 1/4
Բաժնեթուղթ Լավիւմի... Գ. Կ.		129

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ. ...	100
20 Ֆրանքնոց	» ...	87 12
Անգլիական ոսկի	» ...	110 06
Մօրք [Գերմանական ոսկի]	» ...	107
Իմբէրիալ	» ...	89 30
Քրիմէց	» ...	51 15
Բուպլի Թղթադրամ	» ...	8 65
Մէճ. արծաթ [առբբ.]	» ...	107 20
Հինգնոց	» ...	101 20
Մէթալիք	» ...	99
Թաաֆիյէ	» ...	17
Տոկոս Գալաթիոյ Սակարանի	» ...	6

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ԲԱՐԻԶ, 21 Սեպտ ժամ 3 վայր 45 երեկոյ

Ֆրանսական ռանթ 3 %	95 82 1/2
» » 4 1/2 %	— —
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	17 90
» Երկաթուղի	63 75
» Ռէժիի բաժնեթուղթք	341 25
Պանք Օթօման	553 75
Սօսիէթէ Ժէնէրալ	— —
Քրէտի Լիոնէ	821 25
Իտալական ռանթ 5 %	90 25
Բրիօրիթէ Թիւրք 1890	403 75
Եգիպտական միացեալ	490
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	441 25
Օսմանիյէ (Օսմանեան քօնսօլիտէ)	— —
Ջեր Լոնտրայի վրայ	25 32

ԼՈՆՏՈՆ, 21 Սեպտ. ժամ 5 վայր 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ	94 68
Օսմ. » Սէրի Դ.	17 62
» » » Ա.	42
» » » Բ	21 7/8
» Գ.	17 5/8
Փոխառութիւն 1877	— —
Պանք Օթօման	12
Եգիպտական միացեալ [ունիֆիէ]	96 3/4
» տուրք. (բրիվիլէժիէ) 1890	101 1/2
Տօմանիալ փոխառ. (Ռօչիլտ)	103
Ռուսական 1890	— —
Եգիպտի երկաթուղի	21 3/4
Գաւառային երկաթուղի	46 5/4
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 512

ՎԻԷՆՆԱ, 21 Սեպտ., ժամ 4 վայր —

Օսմանեան երկաթուղի	— —
» Ռէժիի բաժնեթուղթք	155 25
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	117 90
» Փարիզի »	46 45

ՊԵՐԼԻՆ 21 Սեպտ., ժամ 2 վայր 30

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 215
» Փարիզի »	80
Բուպլ Թղթադրամ	— —
Օսմանեան երկաթուղի	60 40
Օսմ քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	— —
Օսմ Ռէժի	169 50

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

ՍԵԲԱՍՏԻԱ, 26 օգոստ.

Բարեյիշատակ Քրիստոսատուր էֆ. Ղազարոսեանի մահուան լուրն տխուր տպաւորութիւն գործեց տեղւոյս Գեր. Առաջ. նորդ Ս. Հօր վրայ մանաւորապէս, զի Նորին Գերապատուութիւնն իւր առաջնորդական ընտրութեան պահուն, ի Պոլիս, մասնաւոր բարեկամութիւն վայելած էր ի նմանէ և այս առթիւ իրենց մտերմական յարաբերութիւնքն կը շարունակուէին հանգուցելոյն հիւանդութեան մինչեւ սկիզբներն։

1874 թուին, ամբողջ տարի մը, Սեբաստիոյ երիտասարդութիւնն եւս վայելած էր Ղազարոսեան էֆ.ի բարիքն, զի նոյն ատեններ կազմակերպեալ կիրակնօրեայ վարժարանին մեծ ոյժ և նոր մղում տուած էր իւր ներկայութեամբը արդիւնաւոր վիճակի մը վերածելով զայն։ Դժբաղդաբար այլ և այլ պատճառանօք այժմ յիշեալ օգտաշատ հաստատութիւն իւր գոյութիւն կորուսած է։ Սակայն Քրիստոսատուր էֆ.ի ջանից արդիւնքն վայելած լինելով Սեբաստիան, պարտականութիւն կ'զգամ թարգման հանդիսանալ այն երախտագէտ զգացման զոր կը տածէ մեր գաւառ առ յարգելի և անձնուէր կրթասիրի յիշատակն։

Մինչդեռ բարեյիշատակ ծերունւոյն դագաղի առջեւէն խոյս կուտան տեղւոյդ քահանայք, զոր օրագիրք ամանք ցաւ ի սիրտ ծանուցին, աստ քաղաքիս մէջ, անվաւեր քահանայ մը երեք ննջեցեալի միահաղոյն կ'առաջնորդէ ի գերեզման ի մեծ գայթակղութիւն ժողովրդեան։ Արդեօք այս պարագայն տեղւոյս քահանայից թուոյ նուազութեա՞նը տալու է, թէ քահանայի ագահութեանը։

—Նախորդ գրութեամբս Մայր եկեղեցւոյ թաղ. խորհրդոյ հրաժարումը տեղեկագրած էի։ Առաջնորդ Ս. Հօր հրամանաւ՝ ընտրողական ժողով մը կազմուելով ընդ նախագահութեամբ Տ. Գաբրիէլ Աւագ-քահանայի, նոր ընտրութիւն կատարուեցաւ, սակայն քուէարկութեան առթիւ գործուած անկարգութիւնք պատճառ տուին հասարակութեան մէկ մէկու յաջորդող բողոքներուն։

Կը հաւաստեն մեզ թէ այդ ընտրութեան մէջ նոյն իսկ նախագահ Տէր-Հօր քննադատելի արարքն արդեւք եղած է նորընտիր թաղականի վաւերացմանը։

—Նորատուր գիւղի Տ. Մամբրէ քահանայն այս օրերս պատիժ է քան երկու տարեկան աղջիկ մը տասներկու տարեկան տղու մը հետ տուանց կնքահօր։ Թէեւ Առաջ. Ս. Հօր բողոքուեցաւ, սակայն Քաղ. Ժողովոյ մէկ երկու անդամոց սովորական միջամտութեան շնորհիւ, գործը անուշը կապուեցաւ, ըստ որում որոշուեցաւ աղջիկը կրկին անչափահաս տղուն տալ՝ առաւաստ 3—4 տարի յետոյ տեղի ունենալու պայմանաւ։

—Զարս ամիս յետոյ քաղաքիս վոր. շալյան ժողովոց շրջանը կը լրանայ, և տակաւին վիճակային Երեսփոխանք ընտրուած չ'են. թողունք որ արդէն կատարուած երեսփոխանաց ընտրութիւններն ալ ըստ ամենայնի օրինաւոր չ'էին։

Ամեն. Պատրիարք Ս. Հօր և Կեդր. Պատկ. Վարչութեան խորին հոգածութիւնն կը հրաւիրեմք խոնարհաբար, մեր ընդհանուր վիճակի անկեալ կացութեանը վրայ։

—Զորս հինգ գիւղերէ քահանայացուներ երկու տարիէ աստի Ս. Նշանի վանքն կը բնակին հրամանաւ Գեր. Առաջ. Ս. Հօր. չը գիտեմք թէ անդ ինչ առաւելութիւններ կ'ըստանան, միայն կը լսեմք որ Նորին Գերապատուութիւն իւր սովորութենէն շեղում մը ընելով, գէթ այս անգամ, նոյն ընծայացուներու մասնաւոր եւ բարոյական կարողութիւնքն Կրօնական ժողովոյ քննութեանցը կը յանձնէ ձեռնադրութենէն առաջ։

—Կեսարիոյ բարեպաշտ ազգայիններէն Մեծ. Կարապետ էֆ. Մոսսիչեան, քաղաքիս Ս. Նշանի վանուց արծաթեայ ճաճանչաւոր խաչ մը նուիրած լինելով, անցեալ կիւրակէ, վերափոխման տօնին վիճակիս Առաջնորդ Գեր. Պետրոս Սրբազան մեծ շքով կատարեց Ս. Խաչի օծումն ի ներկայութեան խուռն բազմութեան։

ԵԶՆԻԿ

ԱԶԴ

Շնորհիւ ուսումնասէր եւ բարեխնամ կայսերն Թուրքիոյ եւ արտօնութեամբ Վսեմ. կուսակալին Պրուսայի, քայլ ի մեր արդէն ունեցած [illegible] Մանկական Պարտէզին բացած լինելով քաղաքիս մէջ նաեւ ցերեկեայ և գիշերօթիկ վարժարան, պատիւ ունիմ յայտնել Կ. Պոլսոյ եւ գաւառաց յարգելի հայ հասարակութեանց, թէ մեր կրթական հաստատութեանց մէջ դաստիարակուող աշակերտք պիտի վայելեն կատարեալ ծնողական խնամք և պիտի կրթուին ու յառաջադիմեն ուսմանց մէջ գերմանական նորագոյն Հէյբարտօ-ցիլլերեան մանկավարժական ուղղութեամբ։ Գիշերօթիկ կ'ընդունուին միայն արական սեռէն։

Ներկայ սեպտ. 2 էն միաժամանակ պիտի բացուին վարժարանիս առաջին, երկրորդ եւ երրորդ դասարաններն։ Աշակերտաց ընդունելութիւնն պիտի շարունակի մինչեւ նոյն ամսոյ 20։

Վարժարանիս կանոնագրին եւ ուսմանց ծրագրին ինչպէս նաև աշակերտաց ընդունելութեան պայմաններուն ծանօթանալ փափագողք թող բարեհաճին դիմել մեզ հետեւեալ հասցէով։

6—10 ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

Քալանթարեան Վարժ. ի Պրուսա

ՄԱՄԼՈՅ ՆԵՐՔԵՒ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՆԴԵՐՁ

ԱՇԽԱՐՀԱՑՈՅՑ ՏԱԽՏԱԿՕՔ

Ի ՊԷՏՍ ԱԶԳ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ

ԱՇԽԱՏԱՍԻՐԵԱՑ

Յ. Գ. ՓԱԼԱՊԱՇԵԱՆ

ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Գին 3 ղրուշ

ԻԼԱՆ

ՃԷՀԷՐ ԷՄԱՆԷԹԻ

Պէյօղլունտա քեօյին Թաքսիմ պաղչեսի միւստէթը միւնասէպէ իլէ թալիպլինէ իհալէ օլընմագ իւզրէ մէվքըի միւզայետէյէ գօնուլաճաղընտան թալիպ օլանլարըն Ճէհէր էմանէթի մէճլիսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆիյ 8 էյլուլ 307 2—3

ՊԱՂԸ ՍԷՐԱՄԻՔԷՐԻ ԻԼԱՆ

Զիվիտ գըեէի ճէտիտ 1500, պէհէր գըեէի ճէտիտի 95 ղրուշ։

Եէթմիշ եէտի սանթիմ արզընտա գալըն Ինկիլիզ քէթէն պէզի արշընը ճէտիտ 10.000, պէհէր արշընը 5½ ղրուշ։

Եէրլի խըմալը պէեազ սապօնը քէօսէլէ գըյեէի ճէտիտ 5000, պէհէր գըեէի ճէտիտի 16½ ղրուշ։

Ֆէս վէ Իզմիտ Ֆապրիգայի Հիւմայունլարը իլէ սարաճխանէ գալէվրախանէ անպարլարը իչիւն միւպայեա օլունմագ իւզրէ մէվգըի միւնագասաեա գօնուլան պալէատէ մուրագգամ իւչ գալէմ էշեա Փիյաթը մէվզուէլէրի իլէ թալիպի եօգ-սալ սինտէ օլուպ խյուլը Ռամինին 16ընճը կիւնիւնէ գատար պէհէր կիւն միւնագասալարը պիր իճրա մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիլէրի վիրիլէճէկինտէն իթաօրնա վէ իրթէսի կիւնիւ 100տէ 5 թէմինաթլարը իլէ Սէրասքէրի [illegible] ուուումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

9 Էյլուլ 91 Նօ. 13 1—3

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹԸ ԲՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ — ՆՈՐԹՀՐԸՆ [illegible]

Դրամագլուխ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. Պահեստի դրամ 10,439,944 — Հասոյթ 1890 տարւոյ 2,488,197

Դրամագլուխ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. Պահեստի դրամ 3,975,500 — Հասոյթ 1890 տարւոյ 1,048,800

Ընկերութիւնս [illegible] 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

Դրամագլուխ Անգլ. Ոսկի 500,000 — Պահեստի դրամ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս [illegible] Գալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան [illegible] թիւ 22 և 22 [illegible], առ ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ [illegible]

ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍԿԻՐԻ ԻԼԱՆ

[illegible]

8 Յուլիս 91 Նօ. 11 2—3

[illegible] լուզում կէօրիւնտիւկինտէն վէ նումունէլէրի վէ շէրայիթի մէյտանէ գօնուլարագ հէր նէվի իշուն միւնագասաթի ալէնիեէսի իճրա գըլընաճաղընտան կէրէք ուսուլէն վէ կէրէք գըսմէն իլթիզամէ թալիպ վէ րաղիպ օլանլարըն ճումա վէ բազար իրթեսիլէրի իլէ սալը կիւնլէրի Գօմիսեօնը մախսուսընա միւրաճաաթ իթմէլէրի իլան օլունուր։

8 Յուլիս 91 Նօ. 12 2—3

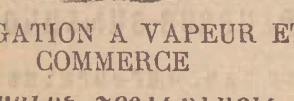

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 9/21 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Գշ. 10/22 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակ, ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէոնի ճամբով

Դշ. 11/23 Սեվաստոբոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։

Դշ. 11/23 Սուրհանդակ դէպի փոքր Ասիոյ Նաւահանգիստները մինչեւ պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։

Եշ. 12/24 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Ազդ.—Սեպտ. 0/22, երեքշաբթի օրը Կ. պոլսէն դէպի Սուրիոյ Նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորք Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի, պէյրութ, եաֆա, և Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւուն։ 10

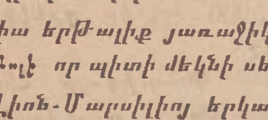

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՑՆԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Պոլսոյ միջեւ կանոնաւորապէս բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Ալճէրի որ սեպտ. 16ին Մարսիլիայէն և սեպտ. 23ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Անաթոլի որ պիտի մեկնի սեպտ. 29ին

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 250 Փրանք

Բ. » 178 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութեան

Նաւուղչէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն

ԹԻՄՈԹԷ ԲԸԳՈՒԼ

5 Մոմհանէ Սիթէ Փրանսէզ

Արտօնատէր Օ. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՄԻՍԻՍ Ս. Ա. ԱԼԼԷՆԻՆ

ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ՄԱԶԻ ՆՈՐՈԳԻՉ

(MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

[illegible] (MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.) [illegible] 114 and 116, Southampton Row). [illegible] գործներու և անգղիացի դեղագործներու քով։

Մեծաքանակ վաճառւում Պոլիս Բ. և Հ. Քիւչիւքեան Եղբարց դեղարանը Եէնի ճամի փողոց Թ. 18 և ի Ղալաթիա Եիւքսէք քալտըրըմ Խամօն Քարուանայի քով։

Փոքրաքանակ վաճառւում ի Պոլիս Բ. և Հ. Քիւչիւքեան Եղբարց դեղարանը՝ կամուրջի դիմաց Թիւ 17, և ի Բերա Մեծ փողոց Թիւ 433, Իզիտօռի անուշահոտութեանց վաճառատունը։ 2218

ՓԱԹՐԻՕԹԻՔ

ԿԵՆԱՑ ԵՒ ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

PATRIOTIC Life and fire assurance Company

Հիմնեալ ի 1824

Դրամագլուխ	Անգղ. Ոսկի		1.500.000
Վճարեալ դրամագլուխ	»	»	121,984
Պահեստի դրամ	»	»	250,000

Այս ընկերութիւնը դիւրամատչելի պայմաններով ամէն շէնք, կարասիք և ապրանք հրդեհի վնասուց դէմ կ'ապահովագրէ։

Տնօրէն ընդհանուր Թուրքիոյ
ԱԼՊԵՐԹ ՀՕՖՄԱՆ

Ապահովագրութեանց և այլ տեղեկութեանց համար դիմել առ
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղի տեսուչ
ՄԻՀՐԱՆ Ց. ՍԱՐԸԵԱՆ
Գործակալ Ապահովագրական Ընկերութեանց

Սթամպօլ, Պաղչէ-Գաբու Թիւ 27, մաքսատան դիմաց։ 19

ՀԱԶԻ, ՇՆՁԱՐԳԵԼՈՒԹԵԱՆ, ՊՐՈՆՇԻԴԻ, ՀԱՐԲՈՒԽԻ, ՑՐՏԱՌՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁԱՅՆԻ ԿԵՐԿԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՇՆՉԱՓՈՂԻ ԵՒ ԽՌՉԱՓՈՂԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ դէմ իբր ապահով դարման այս դեղին վայելած համբաւը միշտ կը հաստատուի այն բազմաթիւ նամակներով զորս Պ. Բօուէլ կ'ընդունի անընդմէջ որք գործածած և ճանչցած են նորա յատկութիւնները։

ԻՆՖԼՈՒԷՆԶԱՅԻ ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆ

Տիկին Մարի Ռօզ Հռչակաւոր երգչուհին, սապէս կը գրէ. «4 Յունուար 1890—Սիրելի.. կը հարցունէք թէ ինչպէս զերծ մնացի ինֆլուէնզայէն, թէ որչափ' գաղտնիքով կրցայ այնքան փայլուն վիճակի մէջ պահել ձայնս։ Ըսեմ. միմիայն գործածութեամբ Բօուէլի «Պալսամ օֆ Անիզիտ» կոչուած դեղով։ Այս հաճելի դեղին կանոնաւոր գործածման կը վերագրեմ՝ ձմրան դառն եղանակին յատուկ զանազան հիւանդութիւններէ զերծ մնալս, որով կրցայ ի գերեւ չի հանել հասարակութեան յոյսերը. Գործածեցէք ուրեմն Բօուէլի այս ապեղանին. անհրկրայ պիտի բուժէ զձեզ։ Ձերդ ՄԱՐԻԱ ՌՕԶ ՄԷՓԸԼՍԸՆ

Կը վաճառուի ամէն դեղատանց և արտօնեալ դեղերու վաճառականաց քով, շիշը 1 շիլին $^1/_2$ բէնսի, 2 շիլին 3 բէնսի և 11 շիլինի։—Պատրաստեալ ձեռամբ ԹՈՄԱՍ ԲՕՈՒԷԼԻ, 4, Ալպիոն Բալէյս, Պլաքֆրիէրս րօտ, Լոնտոն։

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ Ներկայացուցչին քով.
2214
Մ. ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ
Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա, պահականոցին քով, կայարան Թրամուէյից, 95 և 97

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ—ՈՅԺ—ԿՈՐՈՎ

ՖՈՍՖՈՏԻՆ ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ —Վերջին քսան և հինգ տարուան մէջ ապացուցուած է թէ այս դեղը ՖՈՍՖՈՐԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԴԱՐՄԱՆՆ է որ մինչեւ ցարդ գտնուած է, կատարելապէս բուժելու համար ուղեղի հիւանդութիւններն, անդամալուծութիւն, քնատութիւն, պառանցանք, առնական կարողութեան վաղահաս կորուստ, եւ առնական ոյժերու կորուստէն յառաջեկած ամէն գործարանական խանգարում։

Կը բուժէ դժուարամարսութիւնը, ջղային եւ սրտի հիւանդութիւնները, լեարդի եւ երիկամանց հիւանդութիւններն, արեան շրջանի բոլոր խանգարումները. ընդհանուր հիւծութիւնն եւ ապառումը. կը կազդուրէ կենսական ոյժերու [illegible] յառաջ եկած է [illegible]։

Ջղային տկարութեան եւ սոսկ հիւանդութեանց մէջ այս դեղին ազդեցութիւնն անմիջական եւ հնայուն է. Մելամաղձութեան զգացումներն եւ տխրանիշ ք'անհետանան ճշմարտապէս հրաշալի արագութեամբ մը.

ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ ՖՈՍՖՈՏԻՆԸ ջղային հիւթ եւ ուղեղային գոյացութիւն կ'առնէ, արեան մէջ մուծանելով կենսական ելեկտրական տարրը, Ֆոսֆորն, որ ուղեղին կեդրոնական ճշմարիտ գոյացութիւնն է. Առնական կորովը կը կենդանացունէ մարդկային ամբողջ գրութեան մէջ, մարմնոյն եւ մտքին տալով հաւատ եւ առոյգ առողջութիւն մը, այնպէս որ կարելի է բոլոր պարտականութիւնները կատարել վստահութեամբ եւ գոհունակութեամբ։ Անզուգական է, կը զտէ եւ կը ճոխացնէ արիւնն եւ նոր առողջութիւն մ կուտայ ուղեղին, ջղային դրութեան եւ մկանանց։ Իսր վերանորոգիչ ազդեցութիւնը կը տեւնուի գոր ծածուած առաջին օրէն իսկ, ջղային դրութեան եւ մտաւորական կարողութեանց նշանաւոր յաւելմամբ եւ կորովութեան եւ բարօրութեան զգացմամբ մը որ վարժութիւնն հիւանդը զատուց ի վեր կ[illegible] էր։ Մարսողութիւնը վերանորոգուած է։ Ախորժակը հրաշալի կերպով կ'աւելնայ։ Աղեաց պաշտօնը կանոնաւորապէս կը կատարուի։ Քունը կը լինի հանդարտ եւ կազդուրիչ։ Դէմքը կ'ակսի լինալ, շրթունքը կը գունաւորին, աչքերը շողուն կը լինին, մորթը պայծառ եւ առողջ գոյն մը կ'առնու, մազերը ոյժ կ'ստանան։

Զգուշացէք սոսկ նմանութիւններէն։ Տոքթոր Լալորի ճշմարիտ Ֆոսֆատինը պարունակեալ է մեն շիշերուն մէջ որք բրիտանական կառավարութեան գրոշմը կը կրեն ու բառերով Dr. Lalors' Phosphodyne, London, England [illegible] փորագրուած։ Այս դեղին ունեցած յաջողութիւնն յառաջ [illegible] բազմաթիւ վտանգաւոր եւ վնասակար կեղծիք։

Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ Ներկայացուցչին քով,
2214
Մ. ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ
Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա, պահականոցին քով, կայարան Թրամուէյից, 95 եւ 97

THE BRITISH AND FOREIGN

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

Դրամագլուխ	անգլ. ոսկի		1.340.000
Պահեստի դրամ	»	»	600.000

Այս ընկերութիւն, որ 25 տարիէ ի վեր [illegible] Universal ընկերութեան [illegible] ԵՂԻՍԷ ՔՈՒՉԱՆԵԱՆ 32

MERVEILLEUSE DÉCOUVERTE!
Plus d'ASTHME, Plus de SUFFOCATIONS
[illegible]
ASTHMATIQUES!
[illegible]
LIQUEUR DE L'ÉTOILE
[illegible]

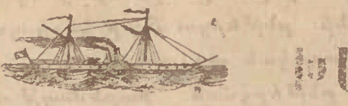

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

1891 Սեպտեմբեր 10 Երեքշաբթի օրէն սկսեալ մինչեւ Հոկտեմբեր 8 Երեքշաբթի

Բացի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եզերէն կամուրջ իջնող շոգենաւուց երթեւեկութիւնք

Ժ. Վ.

*12 5 Եէնիմ. Մեզպ. Պեօյ. Թարբ. Եէնիք. Պօյաճ. Ր. Հիսար (Հիսարի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի) 37

12 45 Եէնիմ. Մեսարք. Պէօյիւք. Քիրեչպ. Թարբ. Եէնիք. Պօյաճք. Ր. Հիսար (Հիսար շոգ. են պիտի հաղորդակցի) 38

1 35 Եէնիմ. Մեզարք. Պեօյիւք. Թարապ. Եէնիքեօյ (Եէնիք. շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի) ուրբաթ օրեր 5 վայրկ. վերջը Սթենիա Միրկ. Ր. Հիսար Պեպ. նաւամատոյցները հանդիպելով պիտի հաղորդակցի 4)

1 5 Ր. Ա. Գավագ Մեզպ. Պեօյք. Թարապ. Պեյգօզ անկից մինչ. Գանտիլ. անտի Ասիական եզերքի Նաւամատոյցները հանդիպելով Օրթգ. և Գանտիլլի շոգ. պիտի հաղորդակցի. բացի Օրթ. ուր. օրեր Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գգկ. Պեչ. պիտի հանդ. 17

2 10 Եէնիք. Իսթ. Միրկ. Ր. Հիսար Պեպ. Արնավուտ Գուրչ. Օրթ. Պէշիկ. [բացի ուրբաթ օրերէ] 20

2 25 Եէնիմ. Մեզպ. Պեօյ. Թարբ. Եէնիք. Պէշիք. [Եէնիք. շոգ. պիտի հաղորդակցի] 18

2 50 Ր. և Ա. Գավագ Եէնիմ. Մեզարք. Պեօյ. Թար. Պեյգօզ Բաշպ. Չպք. Գանի. Ա. Հիսար Գանտ. Պէշիք. Գնտ. ի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի ուր. օրեր ժամ 2 35 ին Եէնիմահալլէէն Վանիք. Չէնկ. Պեյլեր. Գգկճ. 21

3 — Եէնիք. Սթէն. Միրկ. Պօյաճ. Ր. Հիսար Պեպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 19

3 20 Եէնիմ. Մեզարք. Պեօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Սթէն. Միրկ. Պօյաճ. Ր. Հիսար. Պեպէք Պեպէքի նաւամատոյցը պիտի հաղորդակցի. ուրբաթ օրերը Արնվ. Գուրչ. Օրթ. Պէշիք. 37

4 15 Եէնիմ. Մեզար. Պեօյիւք. Թարբ. Եէնիք. Սթէն. Միրկ. Պօյաճ. Ր. Հիսար. Պեպէք. Պէշիք. ի Պեպէք պիտի հաղորդակցի. ուր. օրերը Արնվ. Գուր. Օրթ. 38

5 45 Եէնիմ. Մեզպ. Պեօյիւք. Թարբ. Եէնիք. ՍթենիաՄիրկ. Պօյաճք. Ր. Հիսար Պեպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթաք. Պէշիկ. 32

7 — Եէնիմ. Մեզար. Պեօյիւքտ. Թարապ. Պեյգօզ Բաշպ. Եէնիք. Միրկ. Գանլըճ. Ր. Ա. Հիսար Գանտ. Արնավտ. Չէնկելք. Պեյլեր. Օրթաք. Գուզ. Պէշիք. Իսակ. 23

8 — Ա. և Ր. Գավագ Եէնիմ. Մեզար. Պեօք. Թարապ. Եէնիք. Սթէն. Միրկ Ր. Հիսար Պեպէք Արնավ. Գուրչ. Օրթաք. Պէշիք. 18

10 — Մեզարք. Պեօյ. Թարապ. Եէնիք. Միրկ. Ր. Հիսար Արնավ. Օրթաք. Պէշ. 34

Եէնիքէօյէն կամուրջ իջնող շոգենաւ

*12 5 Եէնիք. Սթենիա Պօյճ. Ր. ՀիսարՊեպէք Արնավ. Գուրչ. Օրթաք. Պէշիք. 19

Արնաւուտքէօյէն կամուրջ իջնող շոգենաւ

*12— Պեպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթաք. Պէշիք. 23

12 30 Պեպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք. 19

12 50 Ր. Հիսար Պեպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթ. Պէշիկ. 32

12 50 Օրթաք. էն ուղղ. կամրջ. [բացի ուր. է] 20

1 30 Ր. Հիսար Պեպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք 23

2 5 Պեպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 33

2 40 Պեպէք Արնվ. Գուր. Օրթաք. Պէշիք. 20

2 35 Օրթաք. էն ուղղ. կամրջ. բացի ուր. 17

3 30 Պեպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 19

4 20 Պեպէք Արնվ. Գուր. Օրթաք. Պէշիք. Գապ. (բացի ուր. է) 17

5 10 Պեպէք Արն. Գուր. Օրթ. Պէշ. բացի ուր. է 33

8 — Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 2

10 10 Միրկէօն ուղղ. կմրջ. բացի ուր. 38

11 10 Պեպէքէն ուղղ. կամուրջ [բացի ուր. է] 23

Անատոլու եզերքէն կամուրջ իջնող շոգենաւ

*12 — Վանիք. Չէնկել. Պեյլեր. Գուզ. 21

**12 — Պեյգօզ Բաշպ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Օրթք. (Գանտլ. պիտի հղրդկցի.) (Ուրբաթները բացի Օրթաք. էն Վան. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիք. 20

12 30 Պեյգօզէն Բաշպ. Եէնիք. Չուպ. Գնլճ. Պօյաճը Ր' Ա. Հիսար Գանտ. Անվ Չէնկ. Պէյլ. Օրթ. Գուզկ. Իսակ. Պէշիք. Գապ. 2

[] 12 30 Պեպէք Գանտ. Վանիք. Չէնկել. Պեյլեր. Գուզ. Պէշիք. [բացի ուրբաթէ] 33

1 30 Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գգկ. Պէշք. 34

1 45 Պեյգօզ Բաշպ. Չուպուգ. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանտ. Օրթ. (Գանտլ. պիտի հաղորդակցի] [Ուրբաթները Վանիքեօյ Չէնկելքէօյ Պէյլ. Գուզկ. Պէշիքթաշ կը հանդպի 17

2 35 Գանտ. Վանիք. Չէնկելք. Պէյլերպ. Գուզկ. Պէշիք. (Բացի ուրբաթէ) 32

2 40 Պեյգօզէն Եէնիգիւղ, Եէնիգիւղէն) ուղղակի կամուրջ իջնող շոգ. են հետ հաղորդակցելէ յետոյ Եւրոպական եզերքը գտնուած բոլոր նաւամատոյցները պիտի հանդիպի մինչեւ Պէշիք. 19

3 35 Գանտիլ. Վանիք. Չէնկելք. Պեյլեր. Գուզ. Պէշիք. [բացի ուրբաթէ] 33

3 35 Պեյգօզ Բաշպաշ. Չուպգ. Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտ. Պէշիք. (Գանտլիլի շոգենաւուն կը հաղորդակցի. ուրբաթները 3ին Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գգկ. պիտի հանդիպի) 21

4 15 Գան. Վան. Չէնկ. Պէյլ. Գգկճ. Իսակ. 40

4 30 Պեյգօզ Բաշպ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսր. Գանտ Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գգկ. Պէշ. (Ուրբաթները, 4 45ին Մեզար. Պեօյ. Թարապ.) 34

5 35 Արնվ. Չէնկ. Պէյլ. Օրթ. Գգկ. Իսակ. Պէշիքթաշ 2

7 — Միրկ. Ր. Ա. Հիսար Գանտ. Արնվ. Չէնկ. Պէյլ. Օրթք. Գուզկ. Պէշիք. Իսակ. 19

9 — Պեօյ. Թարբ. Պեյգ. Բաշպ. Չուպգ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իսակ. 20

10 — Պեյգօզէն Բաշպաշ. Չուպգ. Գանլճ. Ա. Հիսար. Գանտ. Չէն. Պէյլ. Գուզ. Իսակ. ուրբաթ օրերը 30.42ին Մեզար պօ ընթէն Պեօյք Թար, հանդիպելով 21

10 30 Չէնկելգիւղէն ուղղակի կամուրջ (բացի ուրբաթէ) 32

11 — Գգկնճք. էն ուղ. կամրջ. (բացի ուր. է) 19

(Բացի կիրակի օրերէն) կամուրջէն Նօրոպական եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

*12 50 Պէշիք. Օրթաք. Գուր. Արնավուտք. Պեպէք Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թար. Պեօյ. Մեզարք. Բումելի Ա. Գավագ (Ուր. օրերը Եէնիմ. և Պեյգօզ պիտի հանդիպի) 21

1 40 Պէշիք. Օրթ. Գուրչ. Արնվ. Ր. Հիսար Պօյճ. Եէնիք. Թարբ. ՊեօյքՄեսար. Եէնիմ. 37

2 35 Պէշիք. Օրթաք. Արնվ. Պեպէք Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պեօյք. Մեզպ. Եէնիմ. 38

3 5 Գապաթ. Իսակ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլեր. Չէնկել. Արնավ. Գանտիլ. Ա. և Ր. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Եէնիք. Բաշպ. Պեյգ. Թարապ. Պեօյ. Մեզ. Եէնիմահալլէ 23

3 25 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. քեօյ Պեպէք [բացի ուր. օրերէ] 17

4 — Պէշիք. Օրթ. Գուրչ. Արնվ. Պեպէք Ր. Հիսար. Պօյաճը. Սթէն. Եէնիք. Թարպ. Պէյիւքտ. Մեզարք. Եէնիմահ. 32

5 15 Իսակ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթաք. Պէյլ. Չէնկ. Արնվ. Գանտ. Ա. և Ր. Հիսար Գանլ. Չուպք. Միրկ. 19

6 — Գապաթ. Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պեպէք. Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Պեյգօզ. Թարապ. Պեօյիւքտ. Մեզպ. Գավագներ 18

6 50 Պէշիք. Իսակ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Արնվ. պեօյք ի շոգենաւուն կը հաղ. ի 2

7 30 պէշիկ. Օրթք. Գուրչ. Անվտ. Գանտ. Ր. Հիսար պօյաճը. Գանլ. Եէնիք. Թարբ. պեօյք. 20

8 30 Պէշիք. Օրթ. Արնավ. Պեպ. Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարբ. Մեզար. Պեօյ. 34

9 20 Պէշիք. Օրթաք Գուրչ Արնավ. Պեպէք Ր. Հիսար Միրկ [ուրբաթ օրերը Եէնիք. Թարբ. պեօյտ. Մեզար. 38

10 — Եէնիք. Թարապ պեօյք. Մեզար. Եէնիմահալ. [բացի ուրբաթ օրերէ] 40

10 5 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պեպէք Ր Հիսար Պօյաճ. Միրկ. Եէնք. Թարբ. Պեօյ. Մեզպ. Եէնիմահ. (ուրբաթները 10վրկն. ետքը) Քրճպ 17

10 45 Ր. Հիսար Պօյաճ. Միրկ. Սթէն. Եէնիք, Թարբ. Քիրճպ. Պեօյիւքտերէ. Մեզար. Եէնիմ. (ուրբաթները չիկայ) 18

11 20 Եէնիք. Թարբ. Պեօյ. Մեզպ. Եէնիմ. [ուրբաթները Պօյաճըգիւղ] 38

11 35 Պեպէք Ր. Հիսար Պօյաճ. Միրկ. Սթէն. Եէնիք. 19

Կամուրջէն Անատոլու եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

*12 45 Ուղղակի Ր. Հիսար ուրբաթները չկայ 23

*1 10 Ուղղակի Եէնիք. (բացի ուր. է) 20

1 30 Ուղղակի Պեպէք 33

4 30 Ուղղակի Պեպէք (բացի ուրբաթէ) 33

10 30 Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնավ. Պեպէք (Ուրբաթ օրերը չի կայ) 23

11 15 Գապ. Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնավ. Պեպէք Ր. Հիսար. Պօյաճըք. 32

11 45 Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնավ. Պեպէք 21

12 — Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. 23

Կամուրջէն Ասիական եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

1 15 Իսկւտ. Գուզկ. Պէյլ. Ա. Հիսար Գանլըճա Չուպգ. Բաշպ. Պեյգօզ Եէնիք. 19

1 50 Ուղղակի Գանտլ. Ուրբաթ օրերը Գանտիլլիէն զատ Իսակ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Պեպէք 32

2 50 Իսակ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպուգ. Բաշպ. Պեյգ. ուրբաթները Թարբ. Պեօյ. Մեզարպը. 34

3 — Ուղղակի Գանտլ. (բացի ուրբաթէ) 33

3 30 Ուղղակի Գանտլ. 40

4 5 Գապաթաշ Իսակ. պէշիք. Գուզ. Օրթ. պէյլ. Չէնկ. Արնվտ. 2

6 50 Պէշիք. Իսակ. Գուզկ. Պէյլեր. Չէնկ. Արնվ. (Վասփ շոգ. հետ պիտի հրդկցի 2

8 40 Գուզ. պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Գանտլ. Ա. Հիսար Գանլըճա. Չուպ. Բաշպաշճէ. պեյգօզ [ուրբաթ օրերը 8 25 պեօյիւքտերէ Մեզպ.] 21

9 35 Գապ. Պէշիք. Իսակ. Գուզկ Օրթ. Պէյլ. Չէնկ. Արնվ. Գանտ. Ա. Ր. Հիսար Գանլ. Միրկ. Եէնիք. Բաշպ. Պեյգօզ 2

9 50 պէշիկ. Գուզկ. Պէյլեր. Չէնկ. (ուրբաթները Գանտ. Ա. Հիսար) 32

10 10 պէշիկ. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպ. Բաշպ. Պեյգ. Թարբ. Մեզպ. Ր և Ա. Գաւագներ 37

10 40 Իսակ. Գուզ. (Բացի ուրբաթէ) 19

10 50 Պէշիքթաշ Գուզկ. Պէյլեր. Չէնկել. Վան. Գանտ. Պեպէք (Ուրբաթ օրերը Իսակ. (Գանտիլլիէն Պեյգօզ գացող շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 33

11 22 Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Չուպ. Բաշպ. Պեյգօզ (ուրբթ. Գուզկ.) 20

11 45 Գապթ. Գուզ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. 34

12 — Իսակ. Գուզ. (Բացի ուր. և շաբաթէ) 15

Ամէն ուրբաթ երեկոյ ժամ 10 40Մեզպ. շոգենաւ մը ելնելով, պէյք. Թար. պէյգօզ Բաշպ. Չուպգ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իսակ. հանդիպելով կամուրջ պիտի իջնէ։

Ամէն ուրբաթ երեկոյ ժամ 10 45ին Մեզպ. շոգենաւ մը ելնելով, Պեօյք. Թարբ. Պեյգօզ Եէնիք. Միրկ. Ր. Հիսար Արնվ. Օրթ. Պէշիք. հանդիպելով կամուրջ պիտի իջնէ։

Ամէն ուրբաթ երեկոյ ժամ 11 ին Ա. Հիսարէն շոգենաւ մը ելնելով Առնվ. Պէյլ. Իսակ. հանդիպելով ուղղակի կամուրջ պիտի իջնէ։

Առաւօտները Եէնիմահալլէէն ժամ 4 15 անցած և երեկոյները կամուրջէն ժամ 8 40ին Պեյգօզ Պեյգօզէն 10ին և կամուրջէն 8 30ին Եւրոպական եզերք և 10ին Մեզարպ.էն և երեկոյները 10 40ին կամուրջէն Իսակ. գացող շոգենաւք բեռ չպիտի ընդունին։

Փոխորկալից օգերուն Սթէն. Քիրէճ. Մեզարպուրնու և Ր. Գավագ շոգենաւ չպիտի հանդիպի։

* Այս երթեւեկութիւնք սեպտ. 28 շբ. օրէն պիտի դադրին։

**Այս շոգենաւ սեպտ. 28 շբ. օրէն 20 վայր. ետք պիտի մեկնի և ի Գանտիլլի չպիտի հղրդկցի.

[] Այս շոգենաւ սեպտ. 28 շբ. օրէն սկսեալ Վանիքեօյէն պիտի մեկնի։

ԻՍԿԻՒՏԱՐԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

Իսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իսկիւտար
— —	8 — պէշիք	— —	6 15 Պէշիք
12 *	8 20 Վասփ.	— —	7 5
12 30	9 —	12 25*	8 15 Պէշիք
1 — Պէշիք	9 30	12 40	9 5
1 30	10 — Ֆէրպ.	1 30 պէշիք.	9 50
2 —	10 20 պէշիք	1 50	10 10 Պէշիք
2 30	10 50	2 25 պէշիք.	10 30 Ֆէրպ.
3 —	11 — Գուզկ.	2 45 Վասփ	10 40 Գզ.
3 30 Ֆէրպ.	11 10 Ֆէրպ.	3 5	11 —
3 45	11 20	3 30 Պէշիք.	11 20 Ֆէրպ.
4 25	11 40	4 15 Ֆէրպօթ	11 20 Գզկ.
4 45 Վասփ.	12 5	4 30 Պէշիք.	11 50
5 — Ֆէրպ.	— —	5 15 Վասփ.	12 — Գզ.*
5 30	— —	5 40 Պէշիք	12 15
6 15	— —	5 25 Ֆէրպօթ	— —
7 — Պէշիք	— —	— —	— —

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իսկիւտար
— —	7 — Պէշիք	— —	6 15 Պէշիք.
— —	8 — պէշիք	— —	7 5
12 15	8 5 Վասփ.	12 35	8 15 Պէշիք.
1 — պէշիք.	9 — Պէշիք	1 20 պէշիք.	9 5
1 15	9 30	1 45	9 45
2 35	10 — Ֆէրպ.	2 30	10 10 Պէշիք
3 20	10 10 պէշիք	3 10 Պէշիք	10 30 Ֆէրպ.
3 30 Ֆէրպօթ	10 40	2 40 Վասփ.	10 40
3 50 պէշիք.	11 10 Ֆէրպ.	4 15 Ֆէրպօթ	11 20 Ֆէրպ.
4 40 Վասփ.	11 10	4 30 Պէշիք.	11 20
5 — Ֆէրպօթ	11 40	5 15 Վասփ.	11 40
5 10 Պէշիք	12 5	5 20 Պէշիք.	12 15
6 —	— —	5 45 Ֆէրպօթ	— —

* Այս երթեւեկութիւն ուրբաթ շաբաթ եւ [illegible] օրերը տեղի չպիտի ունենայ։

ՀԱՅԴԱՐ ՓԱՇԱՅԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

2 10 Հայտարէն Սալաճագ (բացի կիրակիէ)
4 15 » » (բացի ուրբթէ)
10 40 » » (բացի ուր. և կիր. օրերէ)
11 25 » » (ուր. և կիր. Ժ. 10 45ին)
1 40 կամուրջէն Հայտար Սալաճագ (բացի կիրակիէ)
3 45 կամուրջէն Հայտար Սալաճագ (Բացի ուրբթէ)
10 10 կամուրջէն Հայտար անտի Սալաճագ (Բացի ուրբաթ և կիրակի օրերէ]
11 10 կամուրջէն Հայտար անտի Սալաճագ (կիրակի և ուրբաթ օրերը Ժ. 10 30 ին).

ԻՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԻԼԷՍԻ ԵՒ ԳԱՍԸՄՓԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱՎԱՐՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 30 Իսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
5 — Իսկիւտարէն Սիրքէճի
10 — Իսկիւտարէն Սիրքէճի
11 10 » Գապաթաշ (Եէնի գիւղի շոգենաւուն հետ կը հաղորդակցի)
4 15 Սիրքէճիէն Իսկիւտար
5 45 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իսկիւտար
11 20 Գապաթաշէն Իսկիւտար

Ծան.—Օդը միգապատ եղած ատեն, շոգենաւք իրենց գտնուած տեղը պիտի մնան։ 6